

ΔΕΞΙΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗΣ ΓΡΑΠΤΟΥ ΛΟΓΟΥ

1. Χαρακτηριστικά της κατανόησης γραπτού λόγου

Η κατανόηση γραπτού λόγου είναι αναμφίβολα μια πολύπλοκη διαδικασία που εμπλέκει δύο μέρη: το κείμενο και τον αναγνώστη. Το κείμενο περιέχει πληροφορίες που πρέπει να γίνουν κατανοητές από τον αναγνώστη ο οποίος χρησιμοποιώντας τις δεξιότητες και την εμπειρία του, καλείται να αλληλεπιδράσει με το κείμενο. Η κατανόηση γραπτού λόγου είναι κάτι πολύ περισσότερο από μια απλή αποκωδικοποίηση γραμμάτων σε μια σελίδα: είναι μια αναζήτηση για νόημα που απαιτεί από τον αναγνώστη να συμμετάσχει ενεργά στη δεξιότητα αυτή (Browne, 2002: 7).

Η κατανόηση γραπτού λόγου βασίζεται στην ανάγνωση και κατανόηση των λέξεων που απαρτίζουν ένα κείμενο. Οι ικανοί αναγνώστες είναι σε θέση να αναγνωρίσουν γρήγορα τις λέξεις χωρίς να χρειάζεται να σκεφτούν ιδιαίτερα και αυτόματα ενεργοποιούν το νόημα των λέξεων που διαβάζουν συνθέτοντας έτσι το νόημα των προτάσεων και των παραγράφων του κειμένου. Οι λιγότερο ικανοί αναγνώστες έχουν δυσκολίες στην κατανόηση οι οποίες αυξάνονται καθώς οι λέξεις και οι προτάσεις γίνονται πιο πολύπλοκες και όταν το θέμα των κειμένων γίνεται πιο εξειδικευμένο.

Η ανάγνωση κάποιου κειμένου μπορεί να γίνεται είτε από ενδιαφέρον είτε από αναγκαιότητα. Για παράδειγμα, ο αναγνώστης διαβάζει ένα βιβλίο ή ένα άρθρο σε μια εφημερίδα επειδή το θέμα κεντρίζει το ενδιαφέρον του και πιστεύει ότι η ανάγνωσή του θα τον ψυχαγωγήσει ή θα τον ενημερώσει. Αντίθετα, διαβάζει τις οδηγίες χρήσης κάποιας συσκευής από αναγκαιότητα, για καθαρά χρηστικούς λόγους και όχι από ενδιαφέρον για το περιεχόμενο. Φυσικά, σε κάποιες περιπτώσεις μπορεί να υπάρχει συνδυασμός των δύο κινήτρων, όπως για παράδειγμα στην περίπτωση του μαθητή που διαβάζει κάποιο κείμενο που τον ενδιαφέρει και που παράλληλα μπορεί να το χρησιμοποιήσει και σε κάποια εργασία για την τάξη (Harmer, 1991: 182). Εξάλλου, η κριτική και αναλυτική ανάγνωση ενός κειμένου εμπλουτίζει το μορφωτικό επίπεδο του αναγνώστη και τον βοηθά να έρθει σε επαφή με νέες ιδέες.

Προκειμένου να λειτουργήσει κάποιος αποτελεσματικά στην κοινωνία πρέπει να είναι ικανός να διαβάζει και να κατανοεί κάθε είδος κειμένου σε ένα ευρύ φάσμα θεμάτων και να μπορεί να ανταποκρίνεται ανάλογα. Πράγματι, στην καθημερινή ζωή

σπάνια χρησιμοποιούμε γλωσσικές δεξιότητες μεμονωμένα αλλά σε συνδυασμό (McDonough and Shaw, 1993: 201). Για παράδειγμα, αφού διαβάσουμε ένα άρθρο σε εφημερίδα ίσως να χρειαστεί να ενημερώσουμε κάποιον άλλον για το περιεχόμενό του, κάνοντας δηλαδή χρήση της δεξιότητας της παραγωγής προφορικού λόγου (διαμεσολάβηση) ή αφού διαβάσουμε κάποια επαγγελματική αλληλογραφία να χρειαστεί να απαντήσουμε κάνοντας χρήση της δεξιότητας της παραγωγής γραπτού λόγου.

2. Χαρακτηριστικά περιστάσεων που αφορούν τη δεξιότητα της κατανόησης γραπτού λόγου

Η κατανόηση γραπτού λόγου είναι μια δεξιότητα την οποία οι περισσότεροι καλούμαστε να εφαρμόσουμε καθημερινά. Γραπτά κείμενα βρίσκονται παντού, σε οποιονδήποτε χώρο κι αν βρεθούμε και με οποιαδήποτε μορφή. Για παράδειγμα, ένα βιβλίο μαγειρικής στο σπίτι, ένας χάρτης στο σχολείο, η ηλεκτρονική αλληλογραφία στην εργασία μας, ένα μήνυμα στο κινητό μας τηλέφωνο ή το μενού λειτουργιών του που εμφανίζεται στην οθόνη, μια επιγραφή στο δρόμο ή ο πίνακας ανακοινώσεων σε ένα αεροδρόμιο αποτελούν ελάχιστα μόνο δείγματα γραπτού λόγου με τα οποία ερχόμαστε σε επαφή καθημερινά.

Είναι σημαντικό οι διδάσκοντες να έχουν μια πλήρη εικόνα των διάφορων τύπων γραπτών κειμένων και των περιστάσεων στις οποίες οι μαθητές θα χρειαστεί να χρησιμοποιήσουν τη δεξιότητα αυτή και να συλλέγουν τέτοια κείμενα για την τάξη τους. Τέτοιες περιστάσεις μπορεί να είναι:

- η άντληση πληροφοριών για κάποιο συγκεκριμένο σκοπό ή λόγω απλής περιέργειας για κάποιο θέμα,
- η επικοινωνία με φίλους, γνωστούς, συνεργάτες μέσω αλληλογραφίας (συμβατικής ή ηλεκτρονικής),
- η ενημέρωση για γεγονότα (εφημερίδες, περιοδικά, αναφορές, κ.ά.),
- η ψυχαγωγία (Rivers και Temperley, 1978: 187), κ.ά.

3. Δυσκολίες μαθητών/χρηστών στην κατανόηση του γραπτού λόγου: προβλήματα και λύσεις

Με μια πρώτη ματιά, η κατανόηση γραπτού λόγου φαίνεται να είναι μια δεξιότητα που προκαλεί λιγότερο άγχος στους μαθητές σε σχέση με τις υπόλοιπες δεξιότητες. Ο λόγος είναι ότι το κείμενο βρίσκεται μπροστά στο μαθητή ο οποίος μπορεί ανά πάσα στιγμή –μέσα στα χρονικά πλαίσια που του έχουν δοθεί από τον διδάσκοντα– να

ανατρέξει σε δυσνόητα σημεία του κειμένου, να αναθεωρήσει τις απαντήσεις του και να βοηθηθεί από τα συμφραζόμενα. Αντίθετα, όσον αφορά στις υπόλοιπες δεξιότητες, υπάρχει μεγαλύτερος βαθμός πίεσης. Στην κατανόηση προφορικού λόγου πρέπει με το πρώτο ή δεύτερο άκουσμα να κατανοήσει τα μηνύματα του κειμένου, στην παραγωγή προφορικού ή γραπτού λόγου να εκφραστεί (προφορικά ή γραπτά) σε σύντομο χρονικό διάστημα χωρίς ή με λίγα λάθη.

Παρ' όλα αυτά, η κατανόηση γραπτού λόγου είναι μια δεξιότητα που παρουσιάζει ορισμένες δυσκολίες για διάφορους λόγους. Πίσω από τις δυσκολίες αυτές μπορεί πάντα να κρύβονται κάποια ιδιαίτερα προβλήματα όπως δυσλεξία ή υπερκινητικότητα που συνοδεύεται από διάφορες διαταραχές στην ικανότητα προσήλωσης του μαθητή στη δραστηριότητα που έχει αναλάβει. Πέρα από τα ειδικά αυτά προβλήματα που χρήζουν αντιμετώπισης από ειδικούς, υπάρχουν μικρότερης έντασης και σοβαρότητας προβλήματα τα οποία ο εκπαιδευτικός καλείται να λύσει στην τάξη. Τέτοια προβλήματα είναι τα εξής:

- α) Κάποιοι μαθητές διαβάζουν με αργό ρυθμό επειδή επικεντρώνουν την προσοχή τους σε κάθε λέξη ξεχωριστά και αν τυχόν δεν κατανοούν κάποια λέξη καθυστερούν στην ανάγνωση του υπόλοιπου κειμένου (ανάγνωση από τη βάση-προς-την κορυφή). Το αποτέλεσμα είναι ότι μέχρι να φτάσουν στην τελευταία λέξη μιας νοηματικής ενότητας (πρόταση, παράγραφος) έχουν ξεχάσει το νόημα όσων προηγήθηκαν. Αυτό συμβαίνει γιατί η βραχυπρόθεσμη μνήμη μπορεί να συγκρατήσει πληροφορίες μόνο για περίπου δέκα δευτερόλεπτα και μετά φθίνει με αποτέλεσμα οι μαθητές που χρειάζονται πάνω από δέκα δευτερόλεπτα για να φτάσουν στο τέλος μιας νοηματικής ενότητας να χάνουν τις πληροφορίες που προηγήθηκαν. Στην περίπτωση αυτή, οι μαθητές πρέπει να πάνε πίσω στην αρχή της νοηματικής ενότητας και να την ξαναδιαβάσουν για να την κατανοήσουν και να καταχωρήσουν το νόημα στην μακροπρόθεσμη μνήμη τους.
- β) Ένα άλλο πρόβλημα είναι η τάση που έχουν οι μαθητές να διαβάζουν επιφανειακά χωρίς να εμβαθύνουν στο νόημα του κειμένου. Η ανάγνωση στην περίπτωση αυτή γίνεται μηχανικά και είναι διαχωρισμένη από τη διαδικασία κατανόησης με αποτέλεσμα οι μαθητές να αποκωδικοποιούν απλώς τα γράμματα χωρίς να καταλαβαίνουν τι διαβάζουν. Για να αντιμετωπιστεί αυτό το είδος προβλήματος πρέπει οι μαθητές να διδαχθούν από τον καθηγητή ότι η κατανόηση είναι μια

ενέργεια γνωστική και αποτέλεσμα μιας πνευματικής δράσης που πρέπει να γίνεται με ενεργητικό τρόπο (Curto, Morillo and Teixido, 1995: 52).

- γ) Πολύ συχνά οι μαθητές έχουν να αντιμετωπίσουν κείμενα με άγνωστο λεξιλόγιο που τους δυσκολεύει στην ανάγνωση και στην κατανόηση του νοήματος. Σε άλλες περιπτώσεις, το ίδιο το θέμα του κειμένου μπορεί να είναι πολύ εξειδικευμένο και καθόλου οικείο για τον μαθητή ο οποίος από την αρχή αισθάνεται ότι δεν θα μπορέσει να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις του κειμένου. Τέλος, το κείμενο μπορεί να αναφέρεται σε κοινωνικά ή πολιτιστικά στοιχεία για τα οποία ο μαθητής, είτε λόγω ηλικίας είτε λόγω διαφορετικής κουλτούρας, δεν έχει τα ανάλογα βιώματα και τις κατάλληλες εμπειρίες για να τα κατανοήσει.

Η αντιμετώπιση όλων των παραπάνω προβλημάτων είναι απαραίτητη προκειμένου οι μαθητές να είναι σε θέση να εμπλακούν με επιτυχία σε μια ποικιλία κειμένων και να προετοιμαστούν κατάλληλα για χρήση της γλώσσας σε αυθεντικές περιστάσεις, αν χρειαστεί. Είναι έργο του εκπαιδευτικού να επινοήσει και να εφαρμόσει τρόπους που μπορούν να συμβάλουν στην επίλυση τέτοιου είδους προβλημάτων. Τέτοιοι τρόποι είναι οι εξής:

- α) Οι μαθητές πρέπει να διδαχθούν στρατηγικές ανάγνωσης που θα τους βοηθήσουν να απεμπλακούν από την προσπάθεια για κατανόηση της κάθε λέξης ξεχωριστά. Με τις τεχνικές αυτές, οι μαθητές θα μπορέσουν να ξεφύγουν από τα στενά όρια της κάθε λέξης και να επιτύχουν μια ουσιαστική κατανόηση του κειμένου όπως να συμπεραίνουν το νόημα από τα συμφραζόμενα, να κατανοούν το γενικό νόημα του κειμένου, να επιστρατεύουν ήδη υπάρχουσες γνώσεις που έχουν και άλλες (Oxford, 1990: 152), οι οποίες περιγράφονται αναλυτικά στη συνέχεια (ανάγνωση από την κορυφή-προς-τη βάση).
- β) Οι εκπαιδευτικοί (αλλά και οι γονείς των μαθητών στην περίπτωση που οι μαθητές είναι παιδιά) πρέπει να παροτρύνουν τους μαθητές να διαβάζουν περισσότερο στον ελεύθερο χρόνο τους και όχι μόνο για τις ανάγκες του μαθήματος. Προτιμότερο είναι τα κείμενα που διαβάζουν να ανήκουν σε διάφορα είδη γραπτού λόγου όπως λογοτεχνία, εφημερίδες, περιοδικά, κ.ά. Με τον τρόπο αυτό οι μαθητές εξασκούν την ικανότητά τους για κατανόηση του γραπτού λόγου, βελτιώνουν το γλωσσικό και μορφωτικό τους επίπεδο, αποκτούν γνώσεις που ενδεχομένως θα τους βοηθήσουν να κατανοήσουν με μεγαλύτερη ευκολία

κείμενα που θα συναντήσουν στην τάξη (προϋπάρχουσα σχηματική γνώση) και εξοικειώνονται με διάφορα είδη γραπτού λόγου (Wringe, 1988: 46).

- γ) Ο εκπαιδευτικός πρέπει να δίνει κίνητρα στους μαθητές για να εμπλακούν σε μια ανάγνωση του κειμένου που θα είναι ουσιαστική και κριτική και όχι επιφανειακή. Για να επιτευχθεί αυτό, πρέπει οι δραστηριότητες που συνοδεύουν το κείμενο να είναι επικοινωνιακές και να στοχεύουν στη βαθιά κατανόηση των πληροφοριών που περιέχει το κείμενο. Για παράδειγμα, οι δραστηριότητες αυτές δεν πρέπει να περιορίζονται σε απλές ερωτήσεις εντοπισμού πληροφοριών σε ένα κείμενο αλλά να δίνουν τη δυνατότητα στο μαθητή να χρησιμοποιεί την κριτική σκέψη όπως να βγάζει συμπεράσματα βασισμένος στα στοιχεία του κειμένου, να συνοψίζει, να εκφράζει απόψεις, να διορθώνει λάθη και άλλες δραστηριότητες που θα κρατήσουν αμείωτο το ενδιαφέρον του (Curto, Morillo and Teixido, 1995: 77).
- δ) Βασική προϋπόθεση για να επιτευχθούν όσα αναφέρθηκαν στην παραπάνω παράγραφο είναι η σωστή επιλογή κειμένου από τον εκπαιδευτικό. Το κείμενο πρέπει να ταιριάζει στο μαθησιακό και ηλικιακό επίπεδο του μαθητή. Πρέπει να είναι κατάλληλα επιλεγμένο ώστε να ταιριάζει, όσο είναι δυνατόν, στα ενδιαφέροντα των μαθητών και να ανταποκρίνεται στις επικοινωνιακές τους ανάγκες. Σε αντίθετη περίπτωση οι μαθητές βρίσκονται αντιμέτωποι με ένα κείμενο που μπορεί να είναι πολύ εύκολο ή πολύ δύσκολο για το γλωσσικό τους επίπεδο με αποτέλεσμα να χάνουν το ενδιαφέρον τους ή να αποθαρρύνονται αντίστοιχα. Επίσης, ένα κείμενο που δεν ταιριάζει στην ηλικιακή τους ωριμότητα μπορεί να τους κάνει να αισθανθούν άβολα ή ανεπαρκείς καθώς δεν θα έχουν τις απαραίτητες προϋπάρχουσες γνώσεις για να κατανοήσουν την επικοινωνιακή περίσταση.

4. Σκοπός της διδασκαλίας της κατανόησης του γραπτού λόγου

Ο εκπαιδευτικός, μέσω της διδασκαλίας της κατανόησης γραπτού λόγου, έχει σα στόχο:

- α) να προετοιμάσει κατάλληλα τους μαθητές ώστε να μπορέσουν να ανταποκριθούν κατάλληλα σε αυθεντικές περιστάσεις κατανόησης γραπτού λόγου στην ξένη γλώσσα, όπου αυτό χρειαστεί. Ο ρόλος του εκπαιδευτικού είναι να φέρει τους μαθητές σε επαφή με μια ποικιλία κειμένων και περιστάσεων και να τους προετοιμάσει κατάλληλα.

- β) να εκπαιδεύσει τους μαθητές σε τεχνικές και στρατηγικές που θα τους βοηθήσουν να αντεπεξέλθουν με αποτελεσματικότητα στην κατανόηση γραπτών κειμένων.
- γ) να εμφυσήσει στους μαθητές του τη συνήθεια να διαβάζουν γενικά όχι μόνο για να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις του γλωσσικού μαθήματος αλλά για να έρθουν σε επαφή με διάφορες ιδέες και να διευρύνουν τον πνευματικό τους ορίζοντα.

5. Στρατηγικές που χρησιμοποιούνται για την ανάπτυξη της κατανόησης του γραπτού λόγου

Οι διδάσκοντες μπορούν να ενθαρρύνουν τους μαθητές τους να συμμετάσχουν ενεργά στη διαδικασία κατανόησης χρησιμοποιώντας μια σειρά από στρατηγικές και μεθόδους ανάλογα με τις ανάγκες τους. Οι στρατηγικές μάθησης χρησιμοποιούνται σε μεγάλο βαθμό υποσυνείδητα από τους μαθητές στην μητρική τους γλώσσα. Όμως στην ξένη γλώσσα για διάφορους λόγους (έλλειψη αυτοπεποίθησης, φόβος αποτυχίας) οι μαθητές δυσκολεύονται να τις χρησιμοποιήσουν αυθόρμητα και είναι απαραίτητη η συμβολή του διδάσκοντα προκειμένου να τις ενσωματώσουν στη διαδικασία κατανόησης ενός κειμένου (Weaver and Cohen, 1997: 69).

Η έρευνα έχει δείξει ότι οι πιο ικανοί μαθητές έχουν επίγνωση των στρατηγικών που χρησιμοποιούν και για πιο λόγο τις χρησιμοποιούν (Green and Oxford, 1995: 262) και ότι γενικά προσαρμόζουν τις στρατηγικές αυτές στις μαθησιακές ανάγκες τους (Wenden, 1991: 13). Οι στρατηγικές που χρησιμοποιούν ποικίλουν ανάλογα με το μαθησιακό τους επίπεδο, την προσωπικότητά τους, την ηλικία τους, τον σκοπό για τον οποίο μαθαίνουν τη γλώσσα και το φύλο τους. Επίσης, έχουν μαθησιακή ευελιξία και επιλέγουν κατάλληλες στρατηγικές ανάλογα με το συγκεκριμένο κείμενο που καλούνται να διαβάσουν (McDonough and Shaw, 1993). Αντίθετα, οι λιγότερο ικανοί μαθητές-αναγνώστες μπορεί να είναι σε θέση να εντοπίζουν τις στρατηγικές που τους ταιριάζουν αλλά δεν γνωρίζουν πώς να επιλέξουν τις κατάλληλες στρατηγικές για κάποιο κείμενο ή πώς να τις συνδέσουν μεταξύ τους (Vann and Abraham, 1990).

Αρκετοί συγγραφείς έχουν κάνει λεπτομερή καταγραφή και κατηγοριοποίηση των στρατηγικών (Bialystok 1981, Cohen 1998, Wenden 1987, Oxford 1990). Στη συνέχεια ακολουθούν παραδείγματα στρατηγικών κατανόησης γραπτού λόγου (Harmer, 1991: 183-184):

Γρήγορη ανάγνωση: Ο μαθητής κάνει μια πρώτη, γρήγορη ανάγνωση του κειμένου με σκοπό είτε να εντοπίσει τη γενική ιδέα του κειμένου είτε κάποια συγκεκριμένα στοιχεία του (βλ. αντίστοιχες στρατηγικές). Με την πρώτη ανάγνωση ο μαθητής εξοικειώνεται με το θέμα και το περιεχόμενο του κειμένου πριν να εμβαθύνει περισσότερο σε αυτό μέσω μιας δεύτερης ή ίσως και τρίτης ανάγνωσης.

Εστίαση της προσοχής για τον εντοπισμό της γενικής ιδέας του κειμένου (γενική προσοχή): Με μια πρώτη, γρήγορη ανάγνωση του κειμένου ο μαθητής είναι σε θέση να αντιληφθεί το γενικό νόημά του παραβλέποντας τυχόν άγνωστες λέξεις και λεπτομέρειες τις οποίες χρειάζεται περισσότερο χρόνο για να κατανοήσει. Με τη στρατηγική αυτή ο μαθητής είναι σε θέση να εντοπίζει και να εστιάζει την προσοχή του μόνο στα κύρια σημεία του κειμένου και να παραβλέπει τα λιγότερο ουσιώδη.

Εστίαση της προσοχής για τον εντοπισμό συγκεκριμένων πληροφοριών (επιλεκτική προσοχή): Εκτός από τη γενική ιδέα του κειμένου που αποκτάται με μια πρώτη ανάγνωση, ο μαθητής πρέπει να είναι σε θέση, με μια δεύτερη ανάγνωση, να εντοπίζει συγκεκριμένες πληροφορίες στο κείμενο οι οποίες μπορεί να του έχουν ζητηθεί από κάποιες ερωτήσεις κατανόησης ή κάποια άλλη δραστηριότητα (Harmer, 1991: 193). Ο μαθητής διαβάσει πρώτα τις ερωτήσεις ή τη δραστηριότητα ώστε να ξέρει για ποια πληροφορία πρέπει να ψάξει στο κείμενο και εντοπίζει ακριβώς το σημείο που περιέχει την πληροφορία που θέλει χωρίς να παραπλανάται από άλλα στοιχεία του κειμένου.

Προβλέψεις: Ο μαθητής, βασιζόμενος σε διάφορα στοιχεία του κειμένου (τίτλος κειμένου, τίτλοι παραγράφων, πίνακες, κάποιες λέξεις ή κάποιο μικρό τμήμα του κειμένου που του δίνονται από το διδάσκοντα, εισαγωγικές ερωτήσεις, κ. ά.), μπορεί να προβλέψει τι θα επακολουθήσει στο κείμενο. Μια δραστηριότητα που μπορεί να ακολουθήσει και η οποία αυξάνει το ενδιαφέρον για ανάγνωση είναι η εξακρίβωση της ορθότητας της πρόβλεψης από τον ίδιο τον μαθητή ύστερα από την ανάγνωση του κειμένου.

Αξιοποίηση συμφραζομένων για την κατανόηση του νοήματος: Με την στρατηγική αυτή ο μαθητής αναπτύσσει την ικανότητά του να μαντεύει το νόημα άγνωστων λέξεων από τα συμφραζόμενα. Έτσι ξεπερνά το εμπόδιο του άγνωστου λεξιλογίου, με την προϋπόθεση φυσικά ότι το λεξιλόγιο αυτό δεν ξεπερνά σε

ποσότητα το γνωστό. Για να αποφευχθεί το ενδεχόμενο αυτό θα πρέπει ο διδάσκων να επιλέξει κείμενο κατάλληλο για το επίπεδο του μαθητή.

Αναγνώριση δομικών στοιχείων του γραπτού λόγου: Ο γραπτός λόγος περιέχει πληθώρα λέξεων, φράσεων και άλλων στοιχείων που βοηθούν το μαθητή να κατανοήσει ευκολότερα το κείμενο που διαβάζει. Ο χωρισμός των παραγράφων δίνει έναν προσανατολισμό στο μαθητή για τη δομή του κειμένου και λέξεις όπως «καταρχήν», «στη συνέχεια», «τέλος» δίνουν μια ιδέα στον μαθητή για τη διάρθρωση του κειμένου (Harmer, 1991: 184). Επίσης, ο μαθητής δίνοντας προσοχή σε ορισμένες λέξεις και εκφράσεις μπορεί να αποκτήσει μια καλύτερη εικόνα του περιεχομένου του κειμένου. Για παράδειγμα, αν δει τη λέξη «δηλαδή» μπορεί να συμπεράνει ότι θα ακολουθήσει κάποια επεξήγηση για ό,τι αναφέρθηκε πριν.

Λεπτομερής ανάγνωση: Προκειμένου να κατανοήσει σε βάθος το κείμενο, ο μαθητής πρέπει να κάνει μια ουσιαστική και λεπτομερή ανάγνωση κατά την οποία θα πρέπει να είναι απόλυτα προσηλωμένος στο κείμενο. Κατά τη διάρκεια αυτής της ανάγνωσης ο μαθητής πρέπει να αποκτήσει μια ξεκάθαρη εικόνα του κειμένου και των πληροφοριών που περιέχει. Εκτός όμως από τα εμφανή στοιχεία του κειμένου ο μαθητής (ιδιαίτερα στα προχωρημένα επίπεδα) θα πρέπει να αντιληφθεί και άλλα στοιχεία που δεν είναι εμφανή όπως για παράδειγμα την άποψη του συγγραφέα για το θέμα που παρουσιάζει, συναισθήματα των προσώπων που αναφέρονται στο κείμενο, κ.ά. Στο πλαίσιο αυτής της ανάγνωσης ο μαθητής μπορεί να κάνει χρήση πηγών όπως λεξικά.

Χρήση πηγών: Η στρατηγική αυτή αφορά τη χρήση πηγών που μπορούν να βοηθήσουν το μαθητή να κατανοήσει άγνωστο λεξιλόγιο, εκφράσεις ή άγνωστα νοήματα γενικότερα. Τέτοιου είδους πηγές μπορεί να είναι λεξικά, βιβλία γραμματικής, εγκυκλοπαίδειες, βιβλία σχετικά με την ιστορία και τον πολιτισμό, το διαδίκτυο, κ.ά. (Oxford, 1990: 81). Η στρατηγική αυτή συνήθως εφαρμόζεται από τους μαθητές αφού έχουν ήδη χρησιμοποιήσει τη στρατηγική της χρήσης συμφραζομένων για την κατανόηση του νοήματος χωρίς όμως την αναμενόμενη επιτυχία. Η χρήση πηγών μπορεί να γίνεται είτε με πρωτοβουλία του ίδιου του μαθητή είτε ύστερα από παραίτηση του καθηγητή.

Ενεργοποίηση προϋπάρχουσας γνώσης: Μέσω της στρατηγικής αυτής ο μαθητής ανατρέχει σε προαποκτηθείσες γνώσεις οι οποίες συνδέονται με το κείμενο και

μπορούν να τον βοηθήσουν να το κατανοήσει ευκολότερα σε επίπεδο λεξιλογικό, γραμματικό ή νοηματικό (Oxford, 1990: 152). Ο τρόπος χρήσης της στρατηγικής αυτής εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από το επίπεδο γλωσσομάθειας των μαθητών. Οι πιο προχωρημένοι μαθητές μπορούν να χρησιμοποιήσουν τη στρατηγική αυτή αυθόρμητα χωρίς να χρειάζονται καθοδήγηση από τον καθηγητή. Σε λιγότερο προχωρημένους μαθητές ο καθηγητής μπορεί με κάποιες ερωτήσεις ή δραστηριότητες στο στάδιο της προ-ανάγνωσης να ενεργοποιήσει τις γνώσεις των μαθητών και να τους κατευθύνει έμμεσα προς τις κατάλληλες νοητικές συνδέσεις.

Καταιγισμός ιδεών: Ο καταιγισμός ιδεών είναι μια στρατηγική κατά την οποία οι μαθητές ενθαρρύνονται να συμβάλουν με όποια ιδέα έχουν στο ερώτημα ή στα ερωτήματα που τους θέτει ο καθηγητής. Η διαδικασία αυτή γίνεται μέσα σε ένα φιλικό κλίμα έτσι ώστε οι μαθητές να μπορούν να εκφράσουν ελεύθερα την άποψή τους χωρίς να έχουν την αίσθηση ότι θα κριθούν αρνητικά αν πουν κάτι που δεν ισχύει. Επίσης, ο καθηγητής πρέπει να προσπαθήσει να ενθαρρύνει τους πιο ντροπαλούς μαθητές να συμμετάσχουν στη διαδικασία αυτή χωρίς να έχουν αναστολές.

Συνεργασία: Η στρατηγική αυτή δίνει τη δυνατότητα στους μαθητές να συνεργαστούν είτε σε ζευγάρια είτε σε ομάδες έχοντας έναν κοινό στόχο. Κατά τη διάρκεια της δραστηριότητας μέσω συνεργασίας, οι μαθητές έχουν την ευκαιρία να ανταλλάξουν ιδέες, απόψεις και γνώσεις για το θέμα με το οποίο ασχολούνται (Oxford, 1990: 171). Μέσω της συνεργασίας αυτής ο ένας μαθητής συμπληρώνει τον άλλον με τις ιδέες που έχει και έτσι η δραστηριότητα εξελίσσεται ομαλότερα. Οι δραστηριότητες που μπορούν να γίνουν σε συνεργασία είναι πάρα πολλές όπως λ.χ. ερωτήσεις πρόβλεψης, ερωτήσεις κατανόησης, συμπλήρωση πινάκων, αντιστοιχίσεις, κ.ά.

Σημειώσεις: Η συγγραφή σημειώσεων είναι μια στρατηγική που χρησιμεύει στο να καταγράφουν γρήγορα και σύντομα οι μαθητές κάποιες ιδέες που έχουν ή κάποια σημεία που εντοπίζουν σε ένα κείμενο. Η έμφαση στη στρατηγική αυτή πρέπει να είναι στην κατανόηση και όχι στην άρτια συγγραφή των σημειώσεων. Υπάρχουν πολλοί τρόποι συγγραφής σημειώσεων –από τον πολύ απλό και συνηθισμένο που είναι οι σύντομες και ακατέργαστες σημειώσεις ως τον πιο οργανωμένο όπως η συμπλήρωση κάποιου διαγράμματος που δίνεται (Oxford, 1990: 86).

Ανάπτυξη πολιτισμικής αντίληψης: Κατά τη διάρκεια της ανάγνωσης του κειμένου ο μαθητής έρχεται σε επαφή, είτε έμμεσα είτε άμεσα, με τα πολιτισμικά στοιχεία της χώρας στην οποία αναφέρεται το κείμενο. Η χρήση αυθεντικών πηγών διευκολύνει πολύ τη μετάδοση των στοιχείων αυτών. Τέτοιες πηγές στη δεξιότητα της κατανόησης γραπτού λόγου μπορεί να είναι περιοδικά, εφημερίδες, ιστοσελίδες, ταξιδιωτικοί οδηγοί, λογοτεχνικά κείμενα κ.ά. Το υλικό αυτό μπορεί να προσαρμοστεί για να ταιριάζει περισσότερο στην ηλικία και στο γλωσσικό επίπεδο των μαθητών. Πέρα από τις άμεσες πολιτισμικές αναφορές που μπορεί να αφορούν στοιχεία όπως γιορτές, έθιμα, συνήθειες, ενδυμασία, κ.ά., οι μαθητές πρέπει να αποκτήσουν μια βαθύτερη γλωσσική αντίληψη που να ανταποκρίνεται στις επικοινωνιακές ανάγκες της ξένης/δεύτερης γλώσσας, όπως είναι η χρήση των κατάλληλων τύπων ευγενείας, οι εκφράσεις χαιρετισμού/αποχαιρετισμού/ευχαριστιών/κοπλιμέντων, κ.ά.

Αντίληψη της σκέψης και των αισθημάτων των άλλων: Μέσω της στρατηγικής αυτής ο μαθητής έρχεται σε επαφή με τις σκέψεις, τις απόψεις και τα συναισθήματα που έχουν οι συμμαθητές του για το κείμενο που διαβάζουν. Η συνειδητοποίηση αυτή επιτυγχάνεται είτε μέσω της συνεργασίας του με τους υπόλοιπους μαθητές (σε ζευγάρια ή σε ομάδες) είτε μέσω της στρατηγικής του καταγισμού ιδεών όπου ο καθηγητής συλλέγει διάφορες ιδέες που μπορεί να έχουν οι μαθητές για το θέμα του κειμένου.

Ανασυνδυασμός¹: Η στρατηγική αυτή αφορά την ικανότητα του μαθητή/χρήστη να παίρνει γνωστές δομές και να τις αναπροσαρμόζει κατασκευάζοντας μεγαλύτερες σε έκταση προτάσεις ακόμη κι αν κάνει λάθη. Για παράδειγμα, ο μαθητής διαβάζει κάποιο κείμενο και στη συνέχεια παράγει γραπτό ή προφορικό λόγο χρησιμοποιώντας λεξιλόγιο ή φράσεις που έμαθε από το κείμενο αυτό.

6. Δραστηριότητες για την ανάπτυξη των στρατηγικών

Οι δραστηριότητες αποτελούν το κίνητρο για να ασχοληθεί ο μαθητής ενεργά με το κείμενο που του δίνεται από τον διδάσκοντα έτσι ώστε να έχει μια κατεύθυνση και έναν σκοπό για την ανάγνωσή του. Οι δραστηριότητες δεν πρέπει να αποβλέπουν μόνο στον έλεγχο της κατανόησης του κειμένου –στόχος τους πρέπει να είναι η

¹ Παρ'όλο που η στρατηγική αυτή χρησιμοποιείται κυρίως κατά την παραγωγή λόγου (γραπτού ή προφορικού) συμπεριλαμβάνεται κι εδώ διότι συχνά μετά την κατανόηση ενός γραπτού κειμένου οι μαθητές καλούνται να παραγάγουν λόγο στη γλώσσα-στόχο.

δημιουργία ενδιαφέροντος στο μαθητή για το κείμενο και η κινητοποίησή του για χρήση στρατηγικών που θα τον οδηγήσουν σε μια ουσιαστική κατανόηση του κειμένου. Οι δραστηριότητες πρέπει να ενθαρρύνουν την κριτική σκέψη του μαθητή και να είναι κατάλληλα σχεδιασμένες για το γλωσσικό και ηλικιακό του επίπεδο.

6.1 Είδη κειμένων που προσφέρονται για την ανάπτυξη της κατανόησης γραπτού λόγου

Όπως προαναφέρθηκε στην παράγραφο 2, ο εκπαιδευτικός πρέπει να φέρει τους μαθητές σε επαφή με μια όσο το δυνατόν μεγαλύτερη ποικιλία κειμένων που θα μπορούσαν ίσως να συναντήσουν και σε αυθεντικές περιστάσεις. Εξάλλου, αυτός ακριβώς είναι ο στόχος του ξενόγλωσσου μαθήματος –να προετοιμάσει τους μαθητές έτσι ώστε να μπορέσουν να αντεπεξέλθουν στη χρήση της ξένης γλώσσας όταν χρειαστεί.

Τα κείμενα που καλούμαστε να διαβάσουμε στην καθημερινή μας ζωή παρουσιάζουν ένα μεγάλο εύρος και ποικίλουν εξαιρετικά ως προς το θέμα, το ύφος, την έκταση και την σκοπιμότητά τους. Λόγω της εξαιρετικά μεγάλης ποικιλίας τους είναι δύσκολο να γίνει μια ακριβής καταγραφή των τύπων των κειμένων που συναντάμε καθημερινά. Μια αρκετά κατατοπιστική ταξινόμηση έχει γίνει από τους Curto, Morillo και Teixido (1995: 18) οι οποίοι διακρίνουν πέντε τύπους κειμένων ανάλογα με τον σκοπό για την ανάγνωση του κάθε τύπου:

i. Απαριθμητικά κείμενα

Στον τύπο αυτό ανήκουν κείμενα όπως λίστες αγορών, προγράμματα (τηλεόρασης, κινηματογράφου, συγκοινωνιών, κ.ά.), αιτήσεις, τιμοκατάλογοι και ο σκοπός της ανάγνωσής τους αφορά την κατανόηση και τον χειρισμό των στοιχείων που περιέχουν.

ii. Ενημερωτικά κείμενα

Τέτοια κείμενα είναι άρθρα σε εφημερίδες και περιοδικά, ειδησεογραφία, αγγελίες, διαφημίσεις και ο στόχος τους είναι η πληροφόρηση.

iii. Λογοτεχνικά κείμενα

Στον τύπο αυτό ανήκουν τα παραμύθια, οι αφηγήσεις, η ποίηση, το θέατρο, οι παροιμίες, τα ανέκδοτα, τα κόμιξ, κ.ά. και σαν στόχο έχουν την διασκέδαση ή ψυχαγωγία.

iv. Κείμενα παρουσίασης

Τα κείμενα αυτά αφορούν εκθέσεις, διαλέξεις, βιογραφίες, θεματικά άρθρα, επιστημονικές αναφορές και η ανάγνωσή τους έχει σαν στόχο την μελέτη.

ν. Κείμενα με οδηγίες χρήσης

Η κατηγορία αυτή περιλαμβάνει κείμενα όπως οδηγίες χειρισμού μηχανημάτων, κανονισμούς, συνταγές μαγειρικής με στόχο την εφαρμογή των οδηγιών σε πράξη.

Στα προχωρημένα επίπεδα είναι προτιμότερο τα παραπάνω κείμενα να είναι αυθεντικά. Τα αυθεντικά κείμενα περιέχουν «φυσική» γλώσσα, ακριβώς όπως θα χρειαστεί να τη χρησιμοποιήσουν οι μαθητές σε μια ενδεχόμενη αυθεντική περίπτωση στην ξένη γλώσσα. Φυσικά είναι αναμενόμενο να υπάρχει άγνωστο λεξιλόγιο αλλά οι μαθητές των προχωρημένων επιπέδων θα πρέπει να έχουν ήδη αποκτήσει ένα επαρκές επίπεδο γνώσης της ξένης γλώσσας και να είναι σε θέση να χρησιμοποιήσουν στρατηγικές που θα αντισταθμίσουν τυχόν ελλείψεις στις γνώσεις τους όπως κατανόηση από τα συμφραζόμενα ή χρήση προϋπάρχουσας σχετικής γνώσης.

Αυθεντικά κείμενα μπορούν να χρησιμοποιηθούν και σε χαμηλά επίπεδα με την προϋπόθεση να μην έχουν πολύ δύσκολο λεξιλόγιο ή δυσνόητο θέμα ή περιεχόμενο, καθώς κάτι τέτοιο θα οδηγούσε στην αποθάρρυνση των μαθητών. Επειδή είναι συνήθως δύσκολο να βρεθούν τέτοια κείμενα, ο εκπαιδευτικός θα πρέπει να καταφύγει στη λύση του ημι-αυθεντικού κειμένου. Στην περίπτωση αυτή θα πρέπει να βρει ένα αυθεντικό κείμενο με θέμα κατάλληλο για το επίπεδο και την ηλικία των μαθητών και να το προσαρμόσει γλωσσικά στο επίπεδο των μαθητών κάνοντας τις απαραίτητες αλλαγές. Η διαδικασία αυτή απαιτεί ιδιαίτερη προσοχή ώστε η γλώσσα που θα περιέχεται τελικά στο κείμενο να μην είναι αφύσικη και τεχνητή γιατί κάτι τέτοιο αφενός μεν δεν προσφέρει πραγματική εξάσκηση στους μαθητές, αφετέρου δε μπορεί να παρεμποδίσει και την κατανόηση του κειμένου.

6.2 *Είδη ασκήσεων/δραστηριοτήτων*

Οι ασκήσεις/δραστηριότητες που σχεδιάζει ο εκπαιδευτικός πρέπει να χαρακτηρίζονται από ποικιλία και να είναι όσο το δυνατόν πιο επικοινωνιακές. Καλό είναι να εμπλέκουν συνεργασία μεταξύ των μαθητών της τάξης έτσι ώστε να υπάρχει ευκαιρία για ανταλλαγή απόψεων και έτσι για περαιτέρω χρήση της γλώσσας.

Επίσης, κάποιες από τις δραστηριότητες είναι πιο αποτελεσματικές και ολοκληρωμένες αν συνδυάζονται με δραστηριότητες που αφορούν άλλες δεξιότητες.

Για παράδειγμα, ύστερα από την ανάγνωση του κειμένου μπορεί να υπάρχει μια δραστηριότητα που να απαιτεί συγγραφή μιας σχετικής εργασίας από τον μαθητή (συνδυασμός κατανόησης γραπτού με παραγωγή γραπτού) ή δραστηριότητα που να απαιτεί προφορική παρουσίαση του μαθητή (συνδυασμός κατανόησης γραπτού με παραγωγή προφορικού). Ένας τέτοιος συνδυασμός έχει σημαντικά οφέλη για τον μαθητή καθώς ενεργοποιεί και άλλες δεξιότητες και επιπλέον αποτελεί μια χρήσιμη εξάσκηση για την καθημερινή ζωή όπου έτσι κι αλλιώς οι δεξιότητες δεν είναι αποκομμένες αλλά συνήθως συνδυάζονται. Για παράδειγμα, διαβάζουμε ένα βιβλίο και στη συνέχεια λέμε την περίληψή του σε κάποιον φίλο μας ή διαβάζουμε ένα άρθρο στην εφημερίδα και μετά στέλνουμε μια επιστολή στον εκδότη με την άποψή μας για το θέμα.

Σε γενικές γραμμές οι ασκήσεις/δραστηριότητες σε όλα τα επίπεδα αφορούν τρία στάδια: i) πριν την ανάγνωση ii) κατά τη διάρκεια της ανάγνωσης iii) μετά την ανάγνωση.

1. Κατανόηση πριν την ανάγνωση (προ-ανάγνωση)

Κατά το στάδιο της προ-ανάγνωσης οι διδάσκοντες μπορούν να βοηθήσουν τους διδασκόμενους:

- να ενεργοποιήσουν τι ξέρουν ήδη για τις καταστάσεις, τα γεγονότα, τους χαρακτήρες και τις ιδέες στο κείμενο (ενεργοποίηση προϋπάρχουσας γνώσης και καταίγισμός ιδεών),
- να επεκτείνουν τις γνώσεις τους με την παροχή σημαντικών βασικών πληροφοριών σχετικά με το κείμενο,
- να κατανοήσουν τυχόν συμβάσεις, τεχνικές και λεξιλόγιο που χρησιμοποιείται από το συγγραφέα (ενημέρωση από τον διδάσκοντα),
- να καθορίσουν στόχους για την ανάγνωση.

Η προ-ανάγνωση αρχίζει πριν να έρθουν οι μαθητές σε επαφή με το κείμενο. Οι δραστηριότητες προ-ανάγνωσης βοηθούν τους μαθητές να ενεργοποιήσουν τι ξέρουν ήδη για το θέμα που πρόκειται να διαβάσουν, τους εισάγουν στο κείμενο, τους δίνουν το υπόβαθρο που χρειάζονται και ξυπνούν το ενδιαφέρον τους. Επίσης τους βοηθούν να επικεντρώσουν την προσοχή τους στα πιο σημαντικά σημεία στην ανάγνωση. Οι δραστηριότητες που μπορούν να εφαρμοστούν κατά τη διάρκεια της προ-ανάγνωσης εφαρμόζουν κυρίως στρατηγικές πρόβλεψης όπως ήδη περιγράφηκαν στη σελίδα 7.

Οι εκπαιδευτικοί μπορούν επίσης να χρησιμοποιήσουν το στάδιο αυτό για να επισημάνουν πώς οργανώνεται ένα κείμενο, για να διδάξουν άγνωστο λεξιλόγιο ή έννοιες και για να δώσουν στους σπουδαστές ένα σκοπό για την ανάγνωση.

Η προ-ανάγνωση μπορεί να είναι δύο ειδών:

α. Προ-ανάγνωση με επίκεντρο το διδάσκοντα

Ο δάσκαλος εξηγεί άμεσα πληροφορίες που θα χρειαστούν οι μαθητές όπως βασικές έννοιες, σημαντικό λεξιλόγιο και κατάλληλα εννοιολογικά πλαίσια.

β. Προ-ανάγνωση με διαδραστική προσέγγιση

Ο δάσκαλος ξεκινά μια συζήτηση κατά τη διάρκεια της οποίας βοηθά τους μαθητές να φέρουν στην επιφάνεια πληροφορίες που ήδη έχουν σχετικά με το θέμα του κειμένου και δίνει πρόσθετες πληροφορίες απαραίτητες για την κατανόηση του κειμένου που διαβάζεται. Κατά τη διάρκεια της φάσης προ-ανάγνωσης, οι μαθητές μπορεί να χρειαστούν βοήθεια για να ενεργοποιήσουν όσα ήδη ξέρουν. Παραδείγματος χάριν, για κάποιο κείμενο που ασχολείται με το θέμα του «θάρρους» οι μαθητές μπορούν, πριν ασχοληθούν με το κείμενο,:

- να περιγράψουν κάποιον που θεωρείται θαρραλέος
- να απαριθμήσουν διάφορες περιστάσεις όπου χρειάστηκε να δείξουν θάρρος οι ίδιοι οι μαθητές
- να σκεφτούν εικόνες που συνδέονται με τη λέξη "θάρρος"
- να απαντήσουν σε ερωτήσεις καθοδήγησης.

Στο είδος αυτό της προσέγγισης ιδιαίτερο ρόλο παίζουν οι στρατηγικές του καταγισμού ιδεών και της ενεργοποίησης προϋπάρχουσας γνώσης.

Το στάδιο της προ-ανάγνωσης περιλαμβάνει δραστηριότητες όπως:

α. Συζήτηση για το θέμα, για το συγγραφέα ή για το είδος του κειμένου

Ο εκπαιδευτικός ξεκινά μια γενική συζήτηση για το θέμα του κειμένου και προσπαθεί να ενεργοποιήσει τυχόν προϋπάρχοντα γνωστικά σχήματα των μαθητών και προσωπικές εμπειρίες τους (ενεργοποίηση προϋπάρχουσας γνώσης). Επίσης μπορεί να ξεκινήσει μια συζήτηση είτε για τον συγγραφέα, αν τυχόν είναι γνωστός, και να ρωτήσει τους μαθητές αν γνωρίζουν άλλα κείμενά του είτε για το είδος του κειμένου, διαπιστώνοντας αν έχουν έρθει σε επαφή με το συγκεκριμένο είδος (ποίημα, άρθρο, κτλ), αν τους αρέσει, αν το βρίσκουν δύσκολο/εύκολο, κ.ά.

β. Συλλογή διάφορων ιδεών (καταγισμός ιδεών) από τους μαθητές

Ο καθηγητής κάνει πιο λεπτομερείς ερωτήσεις που συνδέονται με το περιεχόμενο του κειμένου και προσπαθεί να εκμαιεύσει διάφορες ιδέες από τους μαθητές τις οποίες μπορεί να καταγράψει επιγραμματικά στον πίνακα. Εναλλακτικά μπορεί να τους δώσει κάποιο στοιχείο από το κείμενο όπως κάποιον πίνακα ή διάγραμμα για να τα σχολιάσουν ή να γράψει τον τίτλο του κειμένου στον πίνακα και να τους ζητήσει να βρουν όσες περισσότερες λέξεις μπορούν που να σχετίζονται με το θέμα και να εξηγή τις λέξεις που ίσως είναι άγνωστες σε κάποιους μαθητές.

γ. Ανταλλαγή απόψεων μεταξύ των μαθητών

Ο καθηγητής δίνει στους μαθητές κάποια στοιχεία από το κείμενο όπως λέξεις, φράσεις ή τίτλους παραγράφων και τους προτρέπει να συνεργαστούν σε ζευγάρια ή ομάδες για να ανταλλάξουν πληροφορίες. Εφόσον η δραστηριότητα αυτή γίνεται στην ξένη γλώσσα μπορεί να βοηθήσει τους μαθητές να αναπτύξουν και τη δεξιότητα της παραγωγής προφορικού λόγου και να ενθαρρύνει τη κριτική σκέψη και τον διάλογο των μαθητών.

2. Κατανόηση κατά τη διάρκεια της ανάγνωσης

Κατά τη διάρκεια της ανάγνωσης οι μαθητές ενεργοποιούν μια σειρά από στρατηγικές μάθησης προκειμένου να κατανοήσουν καλύτερα το κείμενο και να ανταποκριθούν πιο αποτελεσματικά στις δραστηριότητες που τους αναθέτουν οι διδάσκοντες. Υπάρχουν δραστηριότητες που γίνονται κατά τη διάρκεια της πρώτης ανάγνωσης και άλλες κατά τη διάρκεια της δεύτερης η οποία γίνεται πιο αργά και προσεκτικά. Οι δραστηριότητες αυτές παρουσιάζονται παρακάτω:

α. Δραστηριότητες κατανόησης του γενικού νοήματος

Οι δραστηριότητες αυτές ακολουθούν την πρώτη ανάγνωση του κειμένου και μπορεί να αφορούν γενικές ερωτήσεις πάνω στο κείμενο, τη συμπλήρωση κάποιου διαγράμματος με τους κυριότερους τίτλους του κειμένου ή τον έλεγχο τυχόν ασκήσεων πρόβλεψης που έγιναν στο στάδιο της προ-ανάγνωσης.

β. Δραστηριότητες λεπτομερούς κατανόησης περιεχομένου

Οι δραστηριότητες αυτές έχουν σαν σκοπό να παροτρύνουν τον μαθητή να διαβάσει πιο προσεκτικά το κείμενο προκειμένου να εντοπίσει συγκεκριμένες πληροφορίες. Οι ασκήσεις αυτές μπορεί να έχουν τη μορφή ερωτήσεων

ανοικτού τύπου ή πολλαπλής επιλογής και προτάσεων με απάντηση σωστό-λάθος ή ναι-όχι.

Εναλλακτικά οι δραστηριότητες μπορεί να αφορούν αντιστοιχίσεις τίτλων με παραγράφους, τοποθέτηση μπερδεμένων παραγράφων στη σωστή σειρά ή συμπλήρωση κενών με προτάσεις που έχουν αφαιρεθεί από το κείμενο.

γ. Δραστηριότητες για εξάσκηση στο λεξιλόγιο

Αυτού του είδους οι δραστηριότητες αφορούν τη συμπλήρωση κενών που υπάρχουν στο κείμενο με λέξεις από μια λίστα που δίνεται στους μαθητές. Έτσι οι μαθητές πρέπει να συμπεράνουν από τα συμφραζόμενα το νόημα λέξεων που ίσως δεν γνωρίζουν, να διακρίνουν διαφορές μεταξύ τους και τις βάλουν στην κατάλληλη θέση.

3. Δραστηριότητες για μετά την ανάγνωση

Μετά την ανάγνωση οι διδάσκοντες αναθέτουν στους μαθητές δραστηριότητες που θα τους βοηθήσουν να εμβαθύνουν στο θέμα του κειμένου και να αναπτύξουν και άλλες δεξιότητες που να σχετίζονται με όσα διάβασαν.

Συνήθως η κατανόηση γραπτού λόγου συνδέεται με την παραγωγή γραπτού λόγου καθώς οι μαθητές μπορούν να γράψουν μια περίληψη όσων διάβασαν ή να γράψουν μία εργασία με παρόμοιο θέμα. Η εργασία αυτή μπορεί να γίνει συλλογικά σε ζευγάρια ή ομάδες οπότε αναπτύσσεται η συνεργασία μεταξύ των μαθητών και γίνεται κάποια εξάσκηση στην παραγωγή προφορικού λόγου.

Επίσης, πριν να γράψουν οι ίδιοι κάποιο κείμενο, μπορούν να επεκτείνουν όσα έμαθαν ψάχνοντας για περισσότερες πληροφορίες σε άλλες πηγές όπως σε άρθρα, σε εγκυκλοπαίδειες ή στο διαδίκτυο αναπτύσσοντας έτσι τη δεξιότητα της κατανόησης γραπτού λόγου.

7. Διδακτικές προτάσεις για την ανάπτυξη της κατανόησης γραπτού λόγου:

7.1 Επίπεδο Α (αρχάριο)

α) Πρώτη διδακτική πρόταση

Τίτλος: «Υγιεινή διατροφή»

Ενδεικτική διάρκεια:	1 διδακτική ώρα
Ομάδα στόχος:	παιδιά ή ενήλικες χαμηλού επιπέδου
Διδακτικός στόχος:	κατανόηση ερωτηματολογίου
Στρατηγικές:	ενεργοποίηση προϋπάρχουσας γνώσης, συνεργασία μεταξύ μαθητών, ανασυνδυασμός, χρήση πηγών
Ενσωμάτωση δεξιοτήτων:	κατανόηση γραπτού λόγου, παραγωγή προφορικού και γραπτού λόγου
Υλικό:	2 φύλλα εργασίας

Πορεία διδασκαλίας:

- Επειδή το επίπεδο είναι χαμηλό, ο καθηγητής μπορεί να ξεκινήσει το μάθημα εξηγώντας κάποιες λέξεις από το κείμενο που μπορεί να είναι δύσκολες ή άγνωστες στους μαθητές. Γράφει στον πίνακα λέξεις όπως *διατροφή, υγιεινός, μερίδες* και μερικά επιρρήματα συχνότητας όπως *συχνά, σπάνια, καθημερινά*, κ.ά. και τα εξηγεί. Στη συνέχεια, ο καθηγητής γράφει κάποιες τροφές στον πίνακα και ρωτά τους μαθητές πόσο συχνά τις τρώνε. Έτσι οι μαθητές αξιοποιώντας τις εμπειρίες τους (**Ενεργοποίηση προϋπάρχουσας γνώσης**) αποκτούν μία πρώτη επαφή με το περιεχόμενο του κειμένου που θα διαβάσουν.
- Οι μαθητές μοιράζονται σε δυάδες και ο καθηγητής μοιράζει σε κάθε δυάδα από ένα ερωτηματολόγιο. Τους εξηγεί ότι ο κάθε μαθητής πρέπει να κάνει στον άλλον τις ερωτήσεις του ερωτηματολογίου και να σημειώσει τις απαντήσεις. Τυχόν προβλήματα στην κατανόηση του ερωτηματολογίου μπορούν να αντιμετωπιστούν μέσω της εργασίας σε ζεύγη (**Συνεργασία**). Αφού τελειώσουν όλοι την άσκηση, ο καθηγητής τους δίνει το φύλλο με τα αποτελέσματα για να διαπιστώσουν αν έχουν ή όχι σωστή διατροφή.
- Στη συνέχεια, οι μαθητές αναφέρουν στην τάξη (ενσωμάτωση προφορικού λόγου) τα αποτελέσματα των συμμαθητών τους φτιάχνοντας ολοκληρωμένες προτάσεις (**Ανασυνδυασμός**) όπως π.χ. *Ο Πέτρος κάνει υγιεινή διατροφή γιατί τρώει πολλά λαχανικά και φρούτα, δεν πίνει καφέ και δεν τρώει συχνά γλυκά.*

Πρέπει, όμως, να τρώει λιγότερα αυγά την εβδομάδα. Επειδή μπορεί οι μαθητές να δυσκολευτούν στην αρχή, καλό είναι ο καθηγητής να δώσει ένα-δύο παραδείγματα ο ίδιος πριν να ξεκινήσουν οι μαθητές.

- Σαν περαιτέρω δραστηριότητα ο καθηγητής μπορεί να αναθέσει στους μαθητές να ψάξουν στο διαδίκτυο (**Χρήση πηγών**) για πληροφορίες σχετικά με τροφές που πρέπει να καταναλώνουμε συχνά για να είμαστε υγιείς και να φτιάξουν ένα μικρό ερωτηματολόγιο που να περιέχει ερωτήσεις και για άλλες τροφές, εκτός από αυτές που αναφέρθηκαν στο φύλλο εργασίας, π.χ. γάλα, ψωμί, κ.ά.

1^ο φύλλο εργασίας

Κείμενο

Πόσο υγιεινή διατροφή κάνετε; Απαντήστε στις παρακάτω ερωτήσεις για να το μάθετε! Πείτε όμως την αλήθεια!

1. Πόσα φλυτζάνια τσάι ή καφέ πίνετε κάθε μέρα;
Α. Περισσότερα από οκτώ
Β. Από τέσσερα ως επτά
Γ. Λιγότερα από τέσσερα
2. Πόσα αυγά τρώτε την εβδομάδα;
Α. Πάνω από τέσσερα
Β. Τρία ή τέσσερα
Γ. Ένα ή δύο
3. Πόσο συχνά τρώτε κόκκινο κρέας;
Α. Δύο φορές την εβδομάδα
Β. Μία φορά την εβδομάδα
Γ. Δύο ως τρεις φορές το μήνα
4. Πόσο συχνά τρώτε ψάρι;
Α. Σπάνια
Β. Δύο φορές το μήνα
Γ. Μια φορά την εβδομάδα
5. Πόσες μερίδες λαχανικών και φρούτων τρώτε καθημερινά;
Α. Μία
Β. Δύο ως τρεις
Γ. Τέσσερις ή περισσότερες
6. Πόσα ποτήρια νερό πίνετε καθημερινά;
Α. Δύο ή τρία
Β. Τέσσερα ως επτά
Γ. Από οκτώ και πάνω
7. Πόσο συχνά τρώτε γλυκά;
Α. Κάθε μέρα
Β. Τέσσερις ως έξι φορές την εβδομάδα
Γ. Δύο-τρεις φορές την εβδομάδα
8. Πόσο συχνά τρώτε πατατάκια, γαριδάκια, κτλ.;
Α. Κάθε μέρα
Β. Δύο-τρεις φορές την εβδομάδα
Γ. Το πολύ μία φορά την εβδομάδα

2^ο φύλλο εργασίας

Αποτελέσματα

Μετρήστε πόσα Α, Β και Γ έχετε διαλέξει και διαβάστε τα αποτελέσματα:

Περισσότερα Α: Δυστυχώς δεν προσέχετε τη διατροφή σας. Αν δεν την αλλάξετε σύντομα, μπορεί να βάλετε βάρος και να έχετε προβλήματα υγείας.

Περισσότερα Β: Η διατροφή σας δεν είναι κακή αλλά πρέπει να την βελτιώσετε.

Περισσότερα Γ: Μπράβο σας! Ακολουθείτε τους περισσότερους κανόνες καλής διατροφής. Προσπαθείστε να βελτιώσετε όσα Α και Β έχετε.

β) Δεύτερη διδακτική πρόταση

Τίτλος: «Ξενοδοχεία»

Ενδεικτική διάρκεια:	1 διδακτική ώρα
Ομάδα στόχος:	παιδιά ή ενήλικες
Διδακτικός στόχος:	προγραμματισμός διακοπών
Στρατηγικές:	συνεργασία, σημειώσεις, ενεργοποίηση προϋπάρχουσας γνώσης, πρόβλεψη, γρήγορης ανάγνωση, λεπτομερής ανάγνωση, επιλεκτική προσοχή
Ενσωμάτωση δεξιοτήτων:	κατανόηση γραπτού λόγου, παραγωγή προφορικού και γραπτού λόγου
Υλικό:	2 φύλλα εργασίας

Πορεία διδασκαλίας:

- Ο καθηγητής εξηγεί στους μαθητές του ότι πρόκειται να διαβάσουν μικρά, απλοποιημένα αποσπάσματα από διαφημιστικά φυλλάδια ξενοδοχείων/ καταλυμμάτων. Πριν διαβάσουν τα κείμενα, τους δίνει το 1ο φύλλο εργασίας στο οποίο η πρώτη δραστηριότητα περιέχει ερωτήσεις που έχουν σχέση με το θέμα. Ζητά από τους μαθητές του να χωριστούν σε ζευγάρια (**Συνεργασία**), να κάνουν ο ένας στον άλλον τις ερωτήσεις αυτές καταγράφοντας σύντομα (**Σημειώσεις**) τις προτιμήσεις του συμμαθητή τους. Στη συνέχεια, ανακοινώνονται οι προτιμήσεις και ο καθηγητής γράφει στον πίνακα τις κοινές προτιμήσεις κατά ομάδες. Με τη δραστηριότητα αυτή οι μαθητές επιστρατεύουν γνώσεις και λεξιλόγιο που ήδη έχουν και που θα τους χρειαστούν στη συνέχεια (**Ενεργοποίηση προϋπάρχουσας γνώσης**). Αφού τελειώσει η πρώτη δραστηριότητα, ο καθηγητής ζητά από τους μαθητές του να προχωρήσουν στη δεύτερη, όπου αναφέρονται μόνο οι ονομασίες των πέντε καταλυμμάτων για τα οποία θα διαβάσουν και, σε συνεργασία με το συμμαθητή τους, να μαντέψουν και να σημειώσουν κάποια στοιχεία για το καθένα από αυτά (π.χ. τι προσφέρουν, τιμή, θέση, κ.ά.). Μέσω της δραστηριότητας αυτής οι μαθητές προβλέπουν τις πληροφορίες που θα διαβάσουν στο κείμενο (**Προβλέψεις**).
- Στη συνέχεια, ο καθηγητής μοιράζει στους μαθητές το 2^ο φύλλο εργασίας το οποίο περιέχει αποσπάσματα από διαφημιστικά φυλλάδια ξενοδοχείων/ καταλυμμάτων και τους ζητά να τα διαβάσουν γρήγορα για να διαπιστώσουν κατά πόσο οι προβλέψεις που έκαναν στην προηγούμενη δραστηριότητα ήταν

σωστές (**Γρήγορη ανάγνωση**). Ύστερα από τη γρήγορη ανάγνωση οι μαθητές πρέπει να διαβάσουν το κείμενο με προσοχή (**Λεπτομερής ανάγνωση**) και να σημειώσουν σταυρούς όπου ταιριάζει στον πίνακα που τους δίνεται (**Εστίαση της προσοχής για τον εντοπισμό συγκεκριμένων πληροφοριών**).

- Ο καθηγητής ζητά από τους μαθητές να γράψουν ένα κείμενο όπου θα αναφέρουν σε ποιο από τα καταλύματα για τα οποία διάβασαν προτιμούν να μείνουν για διακοπές και για ποιους λόγους.

1^ο φύλλο εργασίας

1. Θα διαβάσετε μικρά κείμενα από διαφημιστικά φυλλάδια ξενοδοχείων/ καταλυμάτων. Πριν διαβάσετε τα κείμενα, απαντήστε στις παρακάτω ερωτήσεις σε συνεργασία με τον συμμαθητή σας και πείτε τις απαντήσεις σας στην τάξη:

α) Πού σας αρέσει να πηγαίνετε διακοπές;

β) Πού προτιμάτε να μένετε όταν πηγαίνετε διακοπές;

γ) Με τι σας αρέσει να ασχολείστε στις διακοπές σας;

2. Παρακάτω βλέπετε τις ονομασίες των πέντε καταλυμάτων για τα οποία θα διαβάσετε. Τι είδους κατάλυμα νομίζετε ότι είναι το καθένα και τι μπορεί να προσφέρει; Δουλέψτε σε ζευγάρια.

α) Αρχοντικό»: _____

β) «Στέλλα»: _____

γ) «Χωριάτικο Σπίτι»: _____

δ) «Περιπέτεια»: _____

ε) «Φιλοξενία»: _____

2^ο φύλλο εργασίας

1. Διαβάστε γρήγορα τα παρακάτω κείμενα και σε συνεργασία με το συμμαθητή σας ελέγξτε τις απαντήσεις που δώσατε στην προηγούμενη άσκηση.
2. Διαβάστε με μεγαλύτερη προσοχή τα παρακάτω κείμενα και βάλτε στον πίνακα που ακολουθεί σταυρούς για να ταιριάξετε το κάθε κατάλυμα με ό,τι προσφέρει.

Κείμενα

Αν τα χρήματα δεν είναι πρόβλημα για σας, τότε ελάτε στο ξενοδοχείο «Αρχοντικό». Πενήντα μεγάλα δωμάτια με πολλές ανέσεις και υπέροχη θέα στη θάλασσα σας περιμένουν. Για όσους θέλουν να γυμναστούν υπάρχει γυμναστήριο και πισίνα. Η κουζίνα επίσης είναι εξαιρετική! Συνήθως υπάρχουν ελεύθερα δωμάτια.

Για ήσυχες, οικογενειακές διακοπές, τα δωμάτια «Στέλλα» είναι η καλύτερη λύση. Δεν έχουν πολυτέλειες αλλά είναι πολύ καθαρά. Επίσης, έχουν δική τους κουζίνα για όσους έχουν τα παιδιά τους μαζί και θέλουν να μαγειρέψουν κάτι.

Αν σας αρέσουν οι εκδρομές στο βουνό, τότε προτιμείστε το «Χωριάτικο Σπίτι», ένα μικρό ξενοδοχείο μέσα στο δάσος. Έχει υπέροχη θέα στα γύρω βουνά και είναι πολύ κοντά στο χιονοδρομικό κέντρο. Εκεί κοντά υπάρχει και μια λίμνη όπου μπορείτε να πάτε βόλτα με βάρκα.

Αν θέλετε να είστε πιο κοντά στη φύση και δε σας πειράζει αν δεν έχετε πολλές ανέσεις, διαλέξτε το κάμπινγκ «Περιπέτεια». Βρίσκεται σε καταπληκτική θέση μέσα στα πεύκα και δίπλα στη θάλασσα. Μπορείτε να κάνετε θαλάσσια σπορ ή να πάτε για περπάτημα στο δάσος.

Εάν είστε έως 25 ετών και θέλετε ένα απλό αλλά καθαρό δωμάτιο, τότε θα πάτε στο ξενώνα νέων «Φιλοξενία». Συνήθως έρχονται πολλοί νέοι από διάφορες χώρες. Ίσως, όμως, να χρειαστεί να μείνετε με άλλα δύο άτομα στο ίδιο δωμάτιο. Πρέπει, όμως, να κλείσετε δωμάτιο από νωρίς γιατί, λόγω της χαμηλής τιμής, είναι συνήθως γεμάτο.

Πίνακας

	«Αρχοντικό»	«Στέλλα»	«Χωριάτικο Σπίτι»	«Περιπέτεια	«Φιλοξενία»
Θέα					
Γυμναστική					
Κουζίνα στα δωμάτια					
Πολύ χαμηλές τιμές					
Δάσος και θάλασσα					
Μόνο για νέους					
Σκι					
Πολύ καλό φαγητό					

Πίνακας - Λύσεις

	«Αρχοντικό»	«Στέλλα»	«Χωριάτικο Σπίτι»	«Περιπέτεια»	«Φιλοξενία»
Θέα	+		+		
Γυμναστική	+				
Κουζίνα στα δωμάτια		+			
Πολύ χαμηλές τιμές					+
Δάσος και θάλασσα				+	
Μόνο για νέους					+
Σκι			+		
Πολύ καλό φαγητό	+				

γ) Τρίτη διδακτική πρόταση

Τίτλος: «Μικρές Αγγελίες»

Ενδεικτική διάρκεια:	1 διδακτική ώρα
Ομάδα στόχος:	παιδιά ή ενήλικες χαμηλού επιπέδου
Διδακτικός στόχος:	Αναζήτηση πληροφοριών μέσα από «Μικρές Αγγελίες»
Στρατηγικές:	συνεργασία, ενεργοποίηση προϋπάρχουσας γνώσης, καταιγισμός ιδεών, γρήγορη ανάγνωση, εστίαση της προσοχής για τον εντοπισμό της γενικής ιδέας του κειμένου, πρόβλεψη, λεπτομερής ανάγνωση, εστίαση της προσοχής για τον εντοπισμό συγκεκριμένων πληροφοριών
Ενσωμάτωση δεξιοτήτων:	κατανόηση γραπτού λόγου, παραγωγή γραπτού λόγου
Υλικό:	2 φύλλα εργασίας

Πορεία διδασκαλίας:

- Ο καθηγητής εξηγεί στους μαθητές ότι πρόκειται να διαβάσουν απλοποιημένα κομμάτια από μικρές αγγελίες σε εφημερίδα και τους ζητά πριν την ανάγνωση να σκεφτούν και να σημειώσουν μαζί με το συμμαθητή τους (**Συνεργασία**), πέντε πράγματα ή υπηρεσίες που μπορούν να βρουν σε μικρές αγγελίες. Με τη διαδικασία αυτή οι μαθητές φέρνουν στην επιφάνεια γνώσεις που ήδη έχουν (**Ενεργοποίηση προϋπάρχουσας γνώσης**) καθώς πρέπει να σκεφτούν τι έχουν πιθανώς ήδη δει στις αγγελίες της εφημερίδας και να το καταγράψουν. Στη συνέχεια, το κάθε ζευγάρι λέει στον καθηγητή ό,τι σκέφτηκε και εκείνος το σημειώνει στον πίνακα (**Καταιγισμός ιδεών**).
- Ο καθηγητής μοιράζει στους μαθητές του το 1^ο φύλλο εργασίας με τον πίνακα «Ομάδα Β». Τους εξηγεί ότι ο πίνακας αυτός περιέχει αγγελίες από τις οποίες λείπουν οι πρώτες φράσεις. Τους ζητά να τις διαβάσουν γρήγορα (**Γρήγορη ανάγνωση**) και σε συνεργασία με κάποιον συμμαθητή τους να σημειώσουν τι νομίζουν ότι διαφημίζεται στην κάθε αγγελία. Με τη δραστηριότητα αυτή οι μαθητές πρέπει με μια γρήγορη ματιά να καταλάβουν τι διαφημίζει το κάθε κείμενο (**Εστίαση της προσοχής για τον εντοπισμό της γενικής ιδέας του κειμένου**). Επίσης, οι μαθητές καλούνται να μαντέψουν κάτι που θα ανακαλύψουν μόλις διαβάσουν στη συνέχεια και τα υπόλοιπα μέρη των κειμένων (**Προβλέψεις**).

- Ο καθηγητής μοιράζει στους μαθητές του το 2^ο φύλλο εργασίας με τον πίνακα με τίτλο «Ομάδα Α» ο οποίος περιέχει την αρχή της κάθε αγγελίας που διάβασαν λίγο πριν. Η δραστηριότητα που πρέπει να κάνουν είναι να ταιριάξουν τα κομμάτια από την «Ομάδα Α» με τα κομμάτια από την «Ομάδα Β», σημειώνοντας τον κατάλληλο αριθμό στο αντίστοιχο κουτάκι στην άσκηση που ακολουθεί. Η δραστηριότητα αυτή απαιτεί προσοχή καθώς οι μαθητές πρέπει διαβάσουν με προσοχή τα κείμενα (**Λεπτομερής ανάγνωση**) και να τα κατανοήσουν σε βάθος προκειμένου να εντοπίσουν κοινά σημεία στα αποσπάσματα (**Εστίαση της προσοχής για τον εντοπισμό συγκεκριμένων πληροφοριών**).
- Αφού ολοκληρωθεί και ελεγχθεί η άσκηση, ο καθηγητής αναθέτει στους μαθητές του να συνεργαστούν με το συμμαθητή τους και να γράψουν πέντε αγγελίες για κάποια εφημερίδα.

1^ο φύλλο εργασίας

Διαβάστε γρήγορα τα παρακάτω κομμάτια από μικρές αγγελίες και μαζί με το συμμαθητή σας σημειώστε τι νομίζετε ότι διαφημίζεται στην κάθε αγγελία.

1 Έχει πολύ λίγα χιλιόμετρα.	4 Έχει τρία υπνοδωμάτια και βρίσκεται στον πέμπτο όροφο.	8 Είναι ελεύθερη κάθε μέρα από τις 9 το πρωί ως τις 2 το μεσημέρι.
2 Είναι μόνο έξι μηνών και πολύ καλής ράτσας.	Πρέπει να ξέρει καλά γραφομηχανή και δύο ξένες γλώσσες.	9 Μπορείτε να διαλέξετε ανάμεσα σε πολλά μοντέρνα σχέδια που ταιριάζουν με κάθε ντύσιμο.
3 Όμως υπάρχουν λίγες θέσεις, γι' αυτό μην αργείτε!	6 Έχει μόνο ένα υπνοδωμάτιο.	10 Είναι σχεδόν καινούργια και δεν έχουν χαλάσει ποτέ.
	7 Σίγουρα θα βρείτε το κατάλληλο για το δικό σας σπίτι.	11 Αν σας αρέσει το διάβασμα, τότε πρέπει να έρθετε στο βιβλιοπωλείο μας.

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____
7. _____
8. _____
9. _____
10. _____
11. _____

2^ο φύλλο εργασίας

Διαβάστε προσεκτικά τα παρακάτω αποσπάσματα αγγελιών και ταιριάζτε τα κομμάτια της ομάδας Α με τα κομμάτια της ομάδα Β σημειώνοντας τον κατάλληλο αριθμό στα κουτάκια που ακολουθούν. Υπάρχουν δύο αποσπάσματα από την ομάδα Β που δεν ταιριάζουν σε καμία αγγελία.

Οι αριθμοί που πρέπει να σημειώσετε είναι **ΟΚΤΩ (8)**, χωρίς το παράδειγμα.

ΟΜΑΔΑ Α

A	ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ Καινούργιο αυτοκίνητο σε πολύ χαμηλή τιμή. Πραγματική ευκαιρία!	Δ	Δωρεάν μαθήματα υπολογιστών στο δήμο μας.	Ζ	Σε εμάς θα βρείτε χαλιά σε πολλά σχέδια.
B	Εδώ θα βρείτε πολλές τσάντες και ζώνες.	E	Κυρία ζητά εργασία σαν καθαρίστρια σε σπίτι.	H	Χαρίζουμε σκυλάκι σε οικογένεια με παιδιά.
Γ	Ενοικιάζεται μεγάλο διαμέρισμα με υπέροχη θέα!	ΣΤ	Μεγάλη εταιρία ζητά υπάλληλο γραφείου.	Θ	Ψυγείο και πλυντήριο πωλούνται μαζί.

ΟΜΑΔΑ Β

1	ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ Έχει πολύ λίγα χιλιόμετρα.	4	Έχει τρία υπνοδωμάτια και βρίσκεται στον πέμπτο όροφο.	8	Είναι ελεύθερη κάθε μέρα από τις 9 το πρωί ως τις 2 το μεσημέρι.
2	Είναι μόνο έξι μηνών και πολύ καλής ράτσας.	5	Πρέπει να ξέρει καλά γραφομηχανή και δύο ξένες γλώσσες.	9	Μπορείτε να διαλέξετε ανάμεσα σε πολλά μοντέρνα σχέδια που ταιριάζουν με κάθε ντύσιμο.
3	Όμως υπάρχουν λίγες θέσεις, γι' αυτό μην αργείτε!	6	Έχει μόνο ένα υπνοδωμάτιο.	10	Είναι σχεδόν καινούργια και δεν έχουν χαλάσει ποτέ.
7	Σίγουρα θα βρείτε το κατάλληλο για το δικό σας σπίτι.	11	Αν σας αρέσει το διάβασμα, τότε πρέπει να έρθετε στο βιβλιοπωλείο μας.		

1.	A	1	ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ
2.	B		
3.	Γ		
4.	Δ		
5.	E		
6.	ΣΤ		
7.	Z		
8.	H		
9.	Θ		

ΛΥΣΕΙΣ

1.	A	1
2.	B	9
3.	Γ	4
4.	Δ	3
5.	E	8
6.	ΣΤ	5
7.	Z	7
8.	H	2
9.	Θ	10

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ

7.2 Επίπεδο Β

α) Πρώτη διδακτική πρόταση

Τίτλος: «Φίλοι δι' αλληλογραφίας»

Ενδεικτική διάρκεια:	1 διδακτική ώρα
Ομάδα στόχος:	παιδιά ή ενήλικες χαμηλού επιπέδου
Διδακτικός στόχος:	κατανόηση γραπτών μηνυμάτων
Στρατηγικές:	εστίαση της προσοχής για τον εντοπισμό της γενικής ιδέας του κειμένου (γρήγορη ανάγνωση), καταιγισμός ιδεών, εστίαση της προσοχής για τον εντοπισμό συγκεκριμένων πληροφοριών (λεπτομερής ανάγνωση), χρήση συμφραζομένων για την κατανόηση του νοήματος, συνεργασία μεταξύ μαθητών (συζήτηση, ανταλλαγή απόψεων)
Ενσωμάτωση δεξιοτήτων:	κατανόηση γραπτού λόγου, παραγωγή προφορικού και γραπτού λόγου
Υλικό:	1 φύλλο εργασίας

Πορεία διδασκαλίας:

- Ο καθηγητής δίνει στους μαθητές τα κείμενα με τον πίνακα και τους ζητά να τα διαβάσουν γρήγορα προκειμένου να καταλάβουν για το τι είδους κείμενα πρόκειται και πού μπορούν να τα βρουν (**Εστίαση της προσοχής για τον εντοπισμό της γενικής ιδέας του κειμένου**). Στη συνέχεια, συλλέγει ιδέες από τους μαθητές και τις γράφει στον πίνακα (**Καταιγισμός ιδεών**). Εξηγεί την έννοια «φίλος δι' αλληλογραφίας» και ρωτά αν κάποιος από την τάξη έχουν ή είχαν ποτέ τέτοιου είδους αλληλογραφία.
- Ο καθηγητής ζητά από τους μαθητές να χωριστούν σε δυάδες και να διαβάσουν με προσοχή τα κείμενα (**Λεπτομερής ανάγνωση**) προκειμένου να συμπληρώσουν τα στοιχεία που λείπουν από τον πίνακα. Καθώς δουλεύουν σε ζευγάρια μπορούν να βοηθήσουν ο ένας τον άλλον (**Συνεργασία**) για να ολοκληρώσουν πιο εύκολα την άσκηση. Κατά τη διάρκεια της λεπτομερούς ανάγνωσης οι μαθητές μπορούν να κατανοήσουν κάποιο άγνωστο λεξιλόγιο από τα συμφραζόμενα του κειμένου (**Αξιοποίηση συμφραζομένων για την κατανόηση του νοήματος**) Αφού συμπληρώσουν τον πίνακα, ο καθηγητής ελέγχει τις απαντήσεις κάνοντας ερωτήσεις (ενσωμάτωση κατανόησης προφορικού λόγου) όπως «Πόσων χρονών είναι η Μαρία;», «Από ποια χώρα

είναι ο Τζιοβάνι;», «Τι δουλειά κάνει ο Ιβάν;», «Τι αρέσει στον Παύλο να κάνει στον ελεύθερο χρόνο του;». Μέσα από τη διαδικασία αυτή οι μαθητές μαθαίνουν να χρησιμοποιούν τις ερωτήσεις γνωριμίας και να δίνουν απαντήσεις. Ο καθηγητής μπορεί να γράψει αυτές τις ερωτήσεις στον πίνακα δίνοντας και την αρχή των απαντήσεων έτσι ώστε οι μαθητές να εξοικειωθούν καλύτερα με τη δομή τους.

- Ο καθηγητής ζητά πάλι από τους μαθητές να δουλέψουν σε δυάδες και να αποφασίσουν ποια από τα άτομα που αναφέρονται στο κείμενο θα ταιρίαζαν μεταξύ τους (**Συνεργασία**). Στο τέλος κάθε δυάδα παρουσιάζει στην τάξη την επιλογή της και αναφέρει τους λόγους που την οδήγησαν σε αυτή (ενσωμάτωση παραγωγής προφορικού λόγου). Ο καθηγητής μπορεί, προκειμένου να βοηθήσει τους μαθητές στη σωστότερη διατύπωση των απόψεών τους, να γράψει στον πίνακα βοηθητικές φράσεις όπως «Πιστεύουμε ότι ο/η ταιριάζει περισσότερο με τον/την επειδή (και στους δύο αρέσει το)/(έχουν παρόμοια ηλικία), κτλ.».
- Ύστερα από την ολοκλήρωση των παραπάνω δραστηριοτήτων ο καθηγητής ζητά από τους μαθητές να γράψουν μια περιγραφή του εαυτού τους ζητώντας φίλο δια αλληλογραφίας (ενσωμάτωση παραγωγής γραπτού λόγου).

Φύλλο εργασίας

Κείμενο

Γειά σας! Με λένε Παύλο και είμαι από την Ελλάδα. Είμαι δεκαεπτά ετών και είμαι μαθητής λυκείου. Διαβάζω πολλές ώρες κάθε μέρα για το σχολείο αλλά στον ελεύθερο χρόνο μου κάνω σπορ. Μου αρέσει το τένις και το ποδόσφαιρο. Επίσης, μου αρέσει να πηγαίνω εκδρομές.

Είμαι η Μαρία και είμαι από την Ισπανία. Μένω στην Βαρκελώνη και είμαι είκοσι ετών. Είμαι φοιτήτρια στο πανεπιστήμιο της πόλης μου. Σπουδάζω φιλολογία. Μου αρέσει πολύ να πηγαίνω εκδρομές σε αρχαιολογικούς τόπους. Επίσης, μου αρέσει να πηγαίνω για μπάνιο στη θάλασσα όταν έχει καλό καιρό.

Με λένε Ιβάν και είμαι από τη Ρωσία. Είμαι είκοσι έξι ετών. Μένω στη Μόσχα και εργάζομαι σε ένα τουριστικό γραφείο. Ξέρω λίγα ελληνικά αλλά θέλω να τα μάθω καλύτερα. Όταν δεν δουλεύω, περνάω την ώρα μου στο διαδίκτυο. Επίσης, πηγαίνω συχνά στον κινηματογράφο.

Λέγομαι Τζιοβάνι και είμαι από την Ιταλία. Είμαι υπάλληλος σε ένα ξενοδοχείο στη Ρώμη. Έρχονται συχνά Έλληνες στο ξενοδοχείο μας. Μου αρέσει πολύ ο χορός και η μουσική. Είμαι είκοσι επτά ετών. Α, επίσης μου αρέσει πολύ το ποδόσφαιρο.

Με λένε Άννα και είμαι από το Παρίσι. Δεν εργάζομαι. Είμαι δεκαοκτώ χρονών. Μόλις τελείωσα το σχολείο και αποφάσισα, πριν πάω στο Πανεπιστήμιο, να κάνω για τρεις μήνες διακοπές σε διάφορες χώρες της Ευρώπης. Θα ήθελα πολύ να έρθω και στην Ελλάδα. Μου αρέσουν πολύ τα ταξίδια, η μουσική και το διάβασμα.

Με λένε Έλενα και είμαι από την Αγγλία. Έμεινα πέρσι στην Ελλάδα για ένα χρόνο και μου άρεσε πολύ. Εκεί εργαζόμουν σαν καθηγήτρια αγγλικών. Τώρα δουλεύω σε μία εταιρία στο Λονδίνο. Στον ελεύθερο χρόνο μου πηγαίνω στο θέατρο και σε μουσεία. Α, ξέχασα να σας πω ότι είμαι είκοσι πέντε ετών.

Δραστηριότητα

Διαβάστε με προσοχή τα παραπάνω κείμενα και σε συνεργασία με το συμμαθητή σας συμπληρώστε τον πίνακα που ακολουθεί με τα στοιχεία που λείπουν. Δεν χρειάζεται να συμπληρωθούν όλα τα κουτάκια.

Όνομα						
Ηλικία	25					
Χώρα		Γαλλία				
Πόλη			Βαρκελώνη			
Απασχόληση				Υπάλληλος σε ξενοδοχείο		Μαθητής
Ενδιαφέροντα					Διαδίκτυο, κινηματογράφος	

Λύσεις

Όνομα	<i>Έλενα</i>	<i>Άννα</i>	<i>Μαρία</i>	<i>Τζιοβάνι</i>	<i>Ιβάν</i>	<i>Παύλος</i>
Ηλικία	25	<i>18</i>	<i>20</i>	<i>27</i>	<i>26</i>	<i>18</i>
Χώρα	<i>Αγγλία</i>	Γαλλία	<i>Ισπανία</i>	<i>Ιταλία</i>	<i>Ρωσία</i>	<i>Ελλάδα</i>
Πόλη	<i>Λονδίνο</i>	<i>Παρίσι</i>	Βαρκελώνη	<i>Ρώμη</i>	<i>Μόσχα</i>	-----
Απασχόληση	<i>Καθηγήτρια</i>	-----	<i>Φοιτήτρια</i>	Υπάλληλος σε ξενοδοχείο	<i>Υπάλληλος σε τουριστικό γραφείο</i>	Μαθητής
Ενδιαφέροντα	<i>Θέατρο, μουσεία</i>	<i>Ταξίδια, μουσική, διάβασμα</i>	<i>Εκδρομές, μπάνια</i>		Διαδίκτυο, κινηματογράφος	<i>Τένις, ποδόσφαιρο</i>

β) Δεύτερη Διδακτική πρόταση

Τίτλος: «Ημερολόγια»

Ενδεικτική διάρκεια:	1 διδακτική ώρα
Ομάδα στόχος:	παιδιά ή ενήλικες χαμηλού επιπέδου
Διδακτικός στόχος:	κατανόηση πληροφοριών που βρίσκουμε σε ημερολόγια
Στρατηγικές:	ενεργοποίηση προϋπάρχουσας γνώσης, συνεργασία μεταξύ μαθητών, πρόβλεψη, λεπτομερής ανάγνωση για εντοπισμό συγκεκριμένων πληροφοριών
Ενσωμάτωση δεξιοτήτων:	κατανόηση γραπτού και προφορικού λόγου, παραγωγή προφορικού και γραπτού λόγου
Υλικό:	2 φύλλα εργασίας

Πορεία διδασκαλίας:

- Ο καθηγητής ξεκινά το μάθημα με μια άσκηση προθέρμανσης με την οποία κάνει διάφορες ερωτήσεις στους μαθητές (**Ενεργοποίηση προϋπάρχουσας γνώσης**). Συγκεκριμένα, κάνει στους μαθητές τους ερωτήσεις όπως «Τι κάνατε χθες;», «Πήγατε στον κινηματογράφο το περασμένο Σαββατοκύριακο;», «Πότε φάγατε για τελευταία φορά σε εστιατόριο;» κ.ά. με τις οποίες ενθαρρύνει τους μαθητές τους να χρησιμοποιήσουν τον αόριστο για να περιγράψουν τι έκαναν πρόσφατα. Η δραστηριότητα αυτή αποτελεί εισαγωγή στο θέμα που θα ακολουθήσει.
- Ο καθηγητής χωρίζει τους μαθητές του σε μικρές ομάδες των τριών ατόμων και τους δίνει το πρώτο φύλλο εργασίας το οποίο περιέχει μόνο την πρώτη φράση από κάθε κείμενο. Τους ζητά να συζητήσουν μεταξύ τους (**Συνεργασία**) και να μαντέψουν τι θα μπορούσε να ακολουθήσει στο κάθε κείμενο και πού θα έβρισκαν τέτοιου είδους κείμενα (**Προβλέψεις**). Στη συνέχεια, αφού εξηγήσει ότι πρόκειται για προσωπικά ημερολόγια, τους μοιράζει το δεύτερο φύλλο εργασίας και τους εξηγεί τι πρέπει να κάνουν στην άσκηση. Επειδή πρέπει να εντοπίσουν αρκετές πληροφορίες οι τρεις μαθητές σε κάθε ομάδα διαβάζουν από ένα ημερολόγιο ο καθένας και οι τρεις μαζί συμπληρώνουν τον πίνακα. Για να βρουν και να σημειώσουν ποιος έκανε την κάθε δραστηριότητα κάθε μέρα οι μαθητές πρέπει να διαβάσουν με προσοχή το κείμενο (**Εστίαση της προσοχής για τον εντοπισμό συγκεκριμένων πληροφοριών**). Στο διάστημα που οι μαθητές κάνουν την άσκηση ο καθηγητής σχεδιάζει τον πίνακα.

- Ύστερα από την ολοκλήρωση της άσκησης ο καθηγητής κάνει ερωτήσεις για να εξακριβώσει την κατανόηση του κειμένου και να δώσει τη δυνατότητα στους μαθητές να εξασκήσουν τη χρήση του αόριστου. Συγκεκριμένα, κάνει ερωτήσεις όπως «Τι έκανε η Σοφία τη Δευτέρα;», «Ποια μέρα πήγε κινηματογράφο ο Μάρκος;», «Πού πήγε η Εύη το Σάββατο;» στις οποίες οι μαθητές πρέπει να απαντήσουν με φυσικό τρόπο (ενσωμάτωση κατανόησης και παραγωγής προφορικού λόγου). Αφού συμπληρωθούν κάποια κουτάκια, ζητά από τους μαθητές να συνεχίσουν αυτοί τις ερωτήσεις ενώ ο καθηγητής συνεχίζει να σημειώνει τις απαντήσεις στον πίνακα και επεμβαίνει μόνο για να διορθώσει τυχόν λάθη.
- Ύστερα από την ολοκλήρωση των παραπάνω δραστηριοτήτων ο καθηγητής ζητά από τους μαθητές να γράψουν ένα ημερολόγιο όπου θα περιγράφουν τι έκαναν οι ίδιοι την περασμένη εβδομάδα (ενσωμάτωση παραγωγής γραπτού λόγου).

1^ο φύλλο εργασίας

Σοφία

Δευτέρα

Το βράδυ βγήκα για φαγητό με τον Πέτρο. Πήγαμε σε ένα ινδικό εστιατόριο αλλά δεν μου άρεσε πολύ.

Μάρκος

Δευτέρα

Ήρθαν οι φίλοι μου στο σπίτι για να δούμε ποδόσφαιρο. Ευτυχώς η ομάδα μου κέρδισε!

Εύη

Δευτέρα

Το πρωί δεν είχα δουλειά κι έτσι πήγα να αγοράσω ρούχα με τη μητέρα μου.

2^ο φύλλο εργασίας

Κείμενο

Σοφία

Δευτέρα

Το βράδυ βγήκα για φαγητό με τον Πέτρο. Πήγαμε σε ένα ινδικό εστιατόριο αλλά δεν μου άρεσε πολύ.

Τρίτη

Πήγα για ψώνια με τη φίλη μου τη Χριστίνα. Κουράστηκα πολύ γιατί περπατήσαμε για πολλές ώρες αλλά αγοράσαμε φανταστικά ρούχα!

Τετάρτη

Ξεκίνησα τα μαθήματα χορού. Ήταν πολύ ευχάριστα και όχι τόσο δύσκολα όσο περίμενα. Θα τα συνεχίσω σίγουρα.

Πέμπτη

Πήγα για κολύμβηση όπως κάθε Πέμπτη. Όμως κουράστηκα πολύ γιατί έκανα κολύμπι για μία ώρα.

Παρασκευή

Πέρασα υπέροχα! Μαζί με όλη την παρέα πήγαμε για φαγητό και μετά για χορό. Γύρισα στις πέντε το πρωί.

Σάββατο

Πήγα στο θέατρο με την Άννα. Είδαμε μια κωμωδία αλλά δεν μου άρεσε γιατί δεν ήταν καθόλου αστεία.

Κυριακή

Επιτέλους ξεκούραση! Όλη μέρα κάθησα στο σπίτι και δεν έκανα σχεδόν τίποτα. Μόνο φαγητό, ταινίες και λίγο διάβασμα.

Μάρκος

Δευτέρα

Ήρθαν οι φίλοι μου στο σπίτι για να δούμε ποδόσφαιρο. Ευτυχώς η ομάδα μου κέρδισε!

Τρίτη

Πήγα στον κινηματογράφο με τον Χρήστο. Είδαμε μια πολεμική ταινία που ήθελα να δω από καιρό. Μου άρεσε πολύ.

Τετάρτη

Πήγα στο γυμναστήριο ύστερα από αρκετό καιρό. Ξεκίνησα ένα καινούργιο πρόγραμμα γυμναστικής.

Πέμπτη

Το βράδυ πήγα για φαγητό με την Ελένη σε ένα ιταλικό εστιατόριο και μετά για ένα ποτό.

Παρασκευή

Δεν αισθανόμουν καλά όλη την ημέρα. Το βράδυ πήγα στο γιατρό αλλά ευτυχώς δεν είχα τίποτα σοβαρό. Μόνο ένα κρύωμα.

Σάββατο

Έμεινα σπίτι όλη την ημέρα και ξεκουράστηκα. Το βράδυ ήρθε ο Χρήστος μαζί με την Ελένη για να δούμε όλοι μαζί ταινία στο βίντεο.

Κυριακή

Ήμουν πολύ καλύτερα. Το πρωί πήγα σε μια έκθεση βιβλίου και αγόρασα μερικά βιβλία που ήθελα να διαβάσω από καιρό.

Εύη

Δευτέρα

Το πρωί δεν είχα δουλειά κι έτσι πήγα να αγοράσω ρούχα με τη μητέρα μου.

Τρίτη

Ύστερα από τη δουλειά πήγα στον κινηματογράφο με τη συνάδελφό μου την Ελένη. Δυστυχώς η ταινία που είδαμε ήταν πολύ βαρετή. Δεν μου άρεσε καθόλου.

Τετάρτη

Βγήκα για ένα ποτό με τον φίλο μου τον Αντώνη. Περάσαμε πολύ ωραία.

Πέμπτη

Πήγα για φαγητό σε ένα κινέζικο εστιατόριο με τη φίλη μου την Άννα. Όλα τα φαγητά ήταν πολύ νόστιμα.

Παρασκευή

Βγήκαμε με όλη την παρέα για ποτό και μετά πήγαμε για χορό μέχρι αργά.

Σάββατο

Πήγα με την Όλγα στο θέατρο. Ήθελα από καιρό να δω αυτήν την παράσταση και τελικά άξιζε τον κόπο.

Κυριακή

Έλειπα όλη την ημέρα από το σπίτι. Πήγαμε με όλη την παρέα εκδρομή στο βουνό και γυρίσαμε αργά. Περάσαμε υπέροχα.

Δραστηριότητα

Διαβάστε με προσοχή τα παραπάνω κείμενα και σε συνεργασία με τους συμμαθητές σας συμπληρώστε τον πίνακα που ακολουθεί με τα ονόματα των ατόμων που έκαναν την κάθε δραστηριότητα. Σε κάποια κουτάκια πρέπει να σημειώσετε πάνω από ένα ονόματα ενώ σε άλλα κανένα όνομα.

	Κινηματογράφος	Χορός	Θέατρο	Εστιατόριο	Έξοδος για ποτό	Εκδρομή	Γιατρός	Έκθεση βιβλίου	Αγορές	Ποδόσφαιρο
Δευτέρα (παράδειγμα)				Σοφία					Εύη	Μάρκος
Τρίτη										
Τετάρτη										
Πέμπτη										
Παρασκευή										
Σάββατο										
Κυριακή										

γ) Τρίτη διδακτική πρόταση

Τίτλος: «Κατοικίδια ζώα»

Ενδεικτική διάρκεια:	1 διδακτική ώρα
Ομάδα στόχος:	παιδιά ή ενήλικες χαμηλού επιπέδου
Διδακτικός στόχος:	κατανόηση κειμένου με απαρίθμηση στοιχείων
Στρατηγικές:	ενεργοποίηση προϋπάρχουσας γνώσης, συνεργασία μεταξύ μαθητών, πρόβλεψη, λεπτομερής ανάγνωση για εντοπισμό συγκεκριμένων πληροφοριών, χρήση συμπραζομένων για την κατανόηση του νοήματος
Ενσωμάτωση δεξιοτήτων:	κατανόηση και παραγωγή γραπτού λόγου
Υλικό:	2 φύλλα εργασίας

Πορεία διδασκαλίας:

- Ο καθηγητής ξεκινά το μάθημα με μια άσκηση εξοικείωσης με το θέμα του κειμένου. Οι μαθητές χωρίζονται σε μικρές ομάδες και σε δυάδες απαντούν στις ερωτήσεις που περιέχονται στο 1^ο φύλλο εργασίας (**Συνεργασία**) ανταλλάσσοντας προσωπικές απόψεις και εμπειρίες (**Ενεργοποίηση προϋπάρχουσας γνώσης**). Στη συνέχεια, η κάθε ομάδα αναφέρει τις απαντήσεις στην τάξη και ο καθηγητής σημειώνει σύντομα τις απαντήσεις στον πίνακα.
- Ο καθηγητής μοιράζει το 2^ο φύλλο εργασίας το οποίο οι μαθητές διαβάζουν χωρισμένοι σε δυάδες. Ενώ διαβάζουν το κείμενο, επιβεβαιώνουν τις απαντήσεις που έδωσαν στην προηγούμενη δραστηριότητα. Με μια δεύτερη πιο λεπτομερή ανάγνωση οι μαθητές κάνουν την άσκηση εντοπίζοντας στον πίνακα την πρόταση που ταιριάζει στην κάθε οδηγία του κειμένου (**Εστίαση της προσοχής για τον εντοπισμό συγκεκριμένων πληροφοριών**). Τυχόν άγνωστο λεξιλόγιο αντιμετωπίζεται μέσω της κατανόησης των υπόλοιπων στοιχείων του κειμένου (**Αξιοποίηση συμπραζομένων για την κατανόηση του νοήματος**). Ο καθηγητής ελέγχει προφορικά τις απαντήσεις.
- Ύστερα από την ολοκλήρωση των παραπάνω δραστηριοτήτων ο καθηγητής ζητά από τους μαθητές να γράψουν ένα κείμενο όπου, παίρνοντας ιδέες από όσα διάβασαν και άκουσαν από τους συμμαθητές τους, θα περιγράψουν τα πλεονεκτήματα και τα προβλήματα του να έχει κάποιος ένα κατοικίδιο ζώο (ενσωμάτωση παραγωγής γραπτού λόγου).

1^ο φύλλο εργασίας

Σε συνεργασία με τους συμμαθητές σας απαντήστε στις παρακάτω ερωτήσεις:

1. Είχατε ποτέ ή έχετε κάποιο κατοικίδιο; Τι είδους;
2. Αν έχετε κατοικίδιο, σας αρέσει να ασχολήστε με αυτό;
3. Ποια προβλήματα μπορούν να δημιουργήσουν τα κατοικίδια στους ιδιοκτήτες τους; Έχετε αντιμετωπίσει ποτέ τέτοια προβλήματα; Πώς τα αντιμετωπίσατε;
4. Τι νομίζετε ότι χρειάζεται να έχει ένα κατοικίδιο για να περνάει καλά;
5. Πιστεύετε ότι στη χώρα σας τα ζώα έχουν την προσοχή που χρειάζονται;

2^ο φύλλο εργασίας

Κείμενο

Μπορεί να γίνει ένα ζωάκι ... δώρο;

Ονομαστικές γιορτές, γενέθλια, Χριστούγεννα και φυσικά ανάγκη για αγορά δώρου. Πώς όμως θα ξεχωρίσουμε; Πώς θα ξεφύγουμε από τα γνωστά «ρούχα, κοσμήματα, κ.λπ.»; Μήπως το «δώρο» να είναι ζωντανό; Αλήθεια, είναι απλά ένα «δώρο» το κουτάβι ή το γατάκι; Διαβάζοντας τα παρακάτω θα καταλάβουμε ότι το έχει κανείς ζωάκι σίγουρα δεν είναι παιχνίδι. Πριν λοιπόν αποφασίσουμε να πάρουμε ένα «ζωντανό δώρο» στον εαυτό μας ή σε κάποιον που αγαπάμε, καλό θα είναι πρώτα να σκεφτούμε τις παρακάτω οδηγίες:

1. Το ζωάκι θα είναι μέλος της οικογένειάς μας για 15 περίπου χρόνια.
2. Πρέπει να ξοδεύουμε αρκετά χρήματα για να του δίνουμε αυτά που χρειάζεται.
3. Όταν πάμε διακοπές δεν πρέπει να το αφήνουμε μόνο του.
4. Ο ιδιοκτήτης του διαμερίσματός μας μπορεί να μας δημιουργήσει πρόβλημα και να μη θέλει να έχουμε κανένα ζώο.
5. Είναι πολύ πιθανό το κατοικίδιό μας να κάνει την «ανάγκη» του πάνω στο ακριβό χαλί μας ή στον καναπέ αν δεν προσέξουμε.
6. Ειδικά στα γατάκια αρέσει πολύ να ξύνουν τα νύχια τους σε μοκέτες, χαλιά, καναπέδες, κουρτίνες και ξύλινα έπιπλα.
7. Δυστυχώς οι τρίχες από τα ζωάκια πέφτουν περισσότερο από τους ανθρώπους.
8. Ενώ μας αρέσει κάποιο σκυλάκι, μπορεί όταν μεγαλώσει να παραείναι μεγάλο για το διαμέρισμα ή τα γούστα μας.
9. Πρέπει να του προσφέρουμε την ευκαιρία να μάθει καλούς τρόπους και να μην καταλήξει στο δρόμο.

Πηγή: http://eportal.gr/portal/technology/peribalon/6370oz_200512276370.php3

Δραστηριότητα

Διαβάστε με προσοχή το παραπάνω κείμενο το οποίο περιέχει χρήσιμες συμβουλές που πρέπει να λαμβάνουμε υπόψη πριν πάρουμε κάποιο κατοικίδιο. Σε συνεργασία με τους συμμαθητές σας συμπληρώστε τις οδηγίες αυτές με τις προτάσεις του πίνακα που ακολουθεί γράφοντας τον αριθμό της κάθε οδηγίας δίπλα στην πρόταση που ταιριάζει.

Πρέπει λοιπόν να είμαστε έτοιμοι να το κρατήσουμε για πολύ καιρό. Παράδειγμα	1
Είναι καλύτερα ή να το παίρνουμε μαζί μας ή να το αφήνουμε σε ένα ξενοδοχείο.	
Έχουμε την αγάπη και την υπομονή που χρειάζεται για να μην αντιδράσουμε βίαια όταν αυτό συμβεί;	
Ένας καλός τρόπος είναι να το πάμε σε έναν σωστό εκπαιδευτή, ή έστω να τον ρωτήσουμε κάποια βασικά πράγματα που θα κάνουν και τη δική μας αλλά και του σκύλου μας τη ζωή καλύτερη και ευκολότερη.	
Για παράδειγμα, είναι απαραίτητο να έχει καλή τροφή, ιατρικές εξετάσεις και σωστή συμπεριφορά χωρίς νεύρα και ξύλο.	
Δυστυχώς οι περισσότερες γάτες έχουν αυτήν την ενοχλητική συνήθεια.	
Πριν να πάρουμε ζώακι πρέπει πρώτα να τον ρωτήσουμε για να ελέγξουμε αν συμφωνεί.	
Θα χρειάζεται λοιπόν να σκουπίζουμε συχνότερα.	
Θα πρέπει να ενημερωθούμε πριν πάρουμε κάποιο σκυλάκι για το πώς αναπτύσσεται η ράτσα αυτή.	

Λύσεις

Πρέπει λοιπόν να είμαστε έτοιμοι να το κρατήσουμε για πολύ καιρό.	1
Είναι καλύτερα ή να το παίρνουμε μαζί μας ή να το αφήνουμε σε ένα ξενοδοχείο.	3
Έχουμε την αγάπη και την υπομονή που χρειάζεται για να μην αντιδράσουμε βίαια όταν αυτό συμβεί;	5
Ένας καλός τρόπος είναι να το πάμε σε έναν σωστό εκπαιδευτή, ή έστω να τον ρωτήσουμε κάποια βασικά πράγματα που θα κάνουν και τη δική μας αλλά και του σκύλου μας τη ζωή καλύτερη και ευκολότερη.	9
Για παράδειγμα, είναι απαραίτητο να έχει καλή τροφή, ιατρικές εξετάσεις και σωστή συμπεριφορά χωρίς νεύρα και ξύλο.	2
Δυστυχώς οι περισσότερες γάτες έχουν αυτήν την ενοχλητική συνήθεια.	6
Πριν να πάρουμε ζωάκι πρέπει πρώτα να τον ρωτήσουμε για να ελέγξουμε αν συμφωνεί.	4
Θα χρειάζεται λοιπόν να σκουπίζουμε συχνότερα.	7
Θα πρέπει να ενημερωθούμε πριν πάρουμε κάποιο σκυλάκι για το πώς αναπτύσσεται η ράτσα αυτή.	8

7.3 Επίπεδο Γ

α) Πρώτη διδακτική πρόταση

Τίτλος: «Η έκκτη αίσθηση των ζώων!»

Ενδεικτική διάρκεια:	1 διδακτική ώρα
Ομάδα-στόχος:	ενήλικες
Διδακτικός στόχος:	κατανόηση αφηγηματικού κειμένου
Στρατηγικές:	συνεργασία μεταξύ μαθητών, ενεργοποίηση προϋπάρχουσας γνώσης, γρήγορη ανάγνωση για τον εντοπισμό της γενικής ιδέας του κειμένου (γενική προσοχή), πρόβλεψη, εστίαση προσοχής για τον εντοπισμό συγκεκριμένων πληροφοριών, χρήση συμφραζομένων για την κατανόηση του νοήματος, χρήση πηγών
Ενσωμάτωση δεξιοτήτων:	κατανόηση γραπτού λόγου, παραγωγή προφορικού και γραπτού λόγου
Υλικό:	2 φύλλα εργασίας

Πορεία διδασκαλίας:

- Ο καθηγητής ξεκινά το μάθημα με μια δραστηριότητα εξοικείωσης με το θέμα. Χωρίζει τους μαθητές του σε δυάδες, μοιράζει σε κάθε δυάδα το πρώτο φύλλο εργασίας με τις ερωτήσεις προ-ανάγνωσης και τους ζητά να απαντήσουν (**Συνεργασία**)κρατώντας σύντομες σημειώσεις (**Σημειώσεις**). Έτσι οι μαθητές έχουν την ευκαιρία για ανταλλαγή απόψεων και εμπειριών για το θέμα (**Ενεργοποίηση προϋπάρχουσας γνώσης**).
- Ο καθηγητής μοιράζει στους μαθητές το δεύτερο φύλλο εργασίας με το κείμενο και τον πίνακα και τους ζητά να κάνουν μια πολύ γρήγορη ανάγνωση για να διαπιστώσουν αν όσα αναφέρει το κείμενο συμφωνούν με τις απαντήσεις που έδωσαν στις ερωτήσεις προ-ανάγνωσης (**Εστίαση της προσοχής για τον εντοπισμό συγκεκριμένων πληροφοριών**).
- Στη συνέχεια οι μαθητές, συνεχίζοντας να εργάζονται σε δυάδες, διαβάζουν το κείμενο με μεγαλύτερη προσοχή προκειμένου να το κατανοήσουν σε βάθος και να συμπληρώσουν τα κενά με τις φράσεις που τους δίνονται. Οι μαθητές επικεντρώνουν την προσοχή τους στη συμπλήρωση των κενών (**Εστίαση της προσοχής για τον εντοπισμό συγκεκριμένων πληροφοριών**). Η ορθή συμπλήρωση των κενών προϋποθέτει την όσο το δυνατόν πληρέστερη κατανόηση του κειμένου. Τυχόν άγνωστο λεξιλόγιο γίνεται κατανοητό είτε

μέσω των συμφραζομένων (**Αξιοποίηση συμφραζομένων για την κατανόηση του νοήματος**) είτε μέσω λεξικού (**Χρήση πηγών**). Ύστερα από την ολοκλήρωση της άσκησης ο καθηγητής ελέγχει προφορικά την ορθότητα των απαντήσεων σημειώνοντας τη σωστή σειρά των αριθμών στον πίνακα.

- Τέλος ο καθηγητής ζητά από τους μαθητές να ψάξουν στο διαδίκτυο (**Χρήση πηγών**) για περιπτώσεις φυσικών καταστροφών πριν από τις οποίες τα ζώα είχαν δείξει σημάδια φόβου και ανησυχίας, να τα καταγράψουν και στη συνέχεια να τα παρουσιάσουν στην τάξη (ενσωμάτωση κατανόησης γραπτού, παραγωγής γραπτού και παραγωγής προφορικού λόγου).

1^ο φύλλο εργασίας

Ερωτήσεις προ-ανάγνωσης

1. Έχετε ζώα στο σπίτι;
2. Αν ναι, έχετε παρατηρήσει πώς συμπεριφέρονται πριν από κάποιο έντονο καιρικό φαινόμενο (καταιγίδα, κεραυνός, δυνατός αέρας) ή σεισμό;
3. Έχετε ακούσει για τέτοιες περιπτώσεις πριν από μεγάλες καταστροφές;
4. Πιστεύετε ότι τα ζώα διαθέτουν ικανότητες αντίληψης που δεν έχουν οι άνθρωποι; Αν ναι, πού νομίζετε ότι οφείλονται;

2^ο φύλλο εργασίας

Κείμενο

Η έκκτη αίσθηση των ζώων!

Στον πρόσφατο σεισμό στην Ασία παρατηρήθηκε πόσο εξαιρετικά ασήμαντος αριθμός ζώων... τραυματίστηκε, ενώ θα έπρεπε να είχαν πνιγεί υπεραρκετά ζώα, καθώς οι εθνικοί ζωολογικοί κήποι σ' αυτά τα μέρη βρίσκονται στις παραλίες. Το πρωί της 26ης Δεκεμβρίου 2004 στο εθνικό πάρκο της Yama στη Sri Lanka τα ζώα ήταν ιδιαίτερα ανήσυχα και έφευγαν μακριά από τις παράκτιες περιοχές για να ---1---. Οι μαϊμούδες που αφθονούν σ' αυτά τα μέρη, είχαν εξαφανιστεί...

Οι φύλακες αντιλήφθηκαν ότι τα ζώα είχαν φύγει και υπέθεσαν ότι κάτι τα είχε τρομοκρατήσει. Δεν μπόρεσαν όμως να ---2---. Το αποτέλεσμα ήταν να πνιγούν 60 φύλακες στο εθνικό πάρκο. Όσοι σώθηκαν, σκαρφάλωσαν στα δέντρα και απόρησαν που δεν είδαν να ----3----.

Ένας φύλακας άγριων ζώων λέει ότι από τις μακρόχρονες παρατηρήσεις του, είναι σίγουρος ότι τα ζώα έχουν μια έκκτη αίσθηση την οποία ακολουθούν. Στην Ταϊλάνδη οι τουρίστες που είχαν ανέβει για περίπατο στην πλάτη των ελεφάντων, είδαν ξαφνικά αρκετή ώρα πριν φτάσει το καταστροφικό τσουνάμι στο μέρος τους, τους ελέφαντες να βγάζουν έντονους βρυχηθμούς και να ---4---, με αποτέλεσμα να σωθούν ελέφαντες και τουρίστες.

Στο εθνικό πάρκο της Ινδίας τα φλαμένγκος που ήταν άφθονα, περίπου μια ώρα πριν από το τσουνάμι άρχισαν να ---5---. Πριν από πολλά χρόνια, το 1929, όταν έγινε ο καταστροφικός σεισμός στην Κόρινθο, υπήρχαν κάποιοι βοσκοί με αρκετά κοπάδια πρόβατα. Εκείνη την ημέρα, διηγούνται ότι τα τσοπανόσκυλά τους αλυχτούσαν ανήσυχα. Ύστερα από αρκετή ώρα κατάλαβαν ότι κάτι θα συνέβαινε και αποφάσισαν να ---6---. Μετά από μερικές ώρες έγινε σεισμός και ένα παλιρροϊακό κύμα σάρωσε τα μέρη όπου βρίσκονταν οι στάνες τους.

Ένας γέρος μελισσοκόμος είχε διηγηθεί κάποτε ότι όταν επρόκειτο να ----7-----, οι μέλισσες έβγαιναν από τις κυψέλες τους ανήσυχες και δεν έμπαιναν μέσα τη νύχτα. Αφού είχε αφηγήσει το γεγονός δύο φορές και είχε χάσει μερικά μελίσσια από νερά που συγκεντρώνονταν σ' αυτό το πεδινό μέρος, τις μετέφερε όταν παρατηρούσε αυτό το φαινόμενο σε κάποια πλαγιά χωρίς να ----8----.

Πολλοί πιστεύουν ότι τους ίδιους ήχους ακούνε και οι άνθρωποι αλλά δεν δίνουν σημασία παρ' ότι υπάρχουν αποδείξεις. Για παράδειγμα, όταν σε κάποια αίθουσα που παίζουν κονσέρτο υπάρχει φλογέρα ανάμεσα στα όργανα, κάποιοι άνθρωποι αρχίζουν να ---9---- λόγω των ηχητικών της κυμάτων.

Τέλος, πολλοί άνθρωποι καθώς και ορισμένοι επιστήμονες πιστεύουν ότι πράγματι τα ζώα έχουν μια έκκτη αίσθηση που τα κάνει να ----10----τον επικείμενο κίνδυνο.

Άσκηση

Από το κείμενο λείπουν οι παρακάτω φράσεις. Βρείτε σε ποιο κενό ταιριάζει η καθεμία και σημειώστε το σωστό αριθμό στο διπλανό κουτάκι.

σωθούν	παράδειγμα	1
νιώθουν φόβο		
τρέχουν προς το εσωτερικό της χώρας		
φαντασθούν την επερχόμενη καταστροφή		
απομακρύνουν τα ζώα προς το βουνό		
έχει απώλειες		
έρθουν καταρρακτώδεις βροχές		
πετούν έντρομα		
υπάρχει ούτε ένας πίθηκος		
προαισθάνονται		

Λύσεις

σωθούν	1
νιώθουν φόβο	9
τρέχουν προς το εσωτερικό της χώρας	4
φαντασθούν την επερχόμενη καταστροφή	2
απομακρύνουν τα ζώα προς το βουνό	6
έχει απώλειες	8
έρθουν καταρακτώδεις βροχές	7
πετούν έντρομα	5
υπάρχει ούτε ένας πίθηκος	3
προαισθάνονται	10

β) Δεύτερη διδακτική πρόταση

Τίτλος: «Λαχτάρα για φαγητό»

Ενδεικτική διάρκεια:	1 διδακτική ώρα
Ομάδα-στόχος:	ενήλικες
Διδακτικός στόχος:	κατανόηση γραπτών συμβουλών
Στρατηγικές:	ενεργοποίηση προϋπάρχουσας γνώσης, συνεργασία μεταξύ μαθητών, γρήγορη ανάγνωση για τον εντοπισμό πληροφοριών, εστίαση της προσοχής για τον εντοπισμό συγκεκριμένων πληροφοριών, χρήση συμπραζομένων για την κατανόηση του νοήματος, χρήση πηγών
Ενσωμάτωση δεξιοτήτων:	κατανόηση γραπτού λόγου, παραγωγή γραπτού και προφορικού λόγου
Υλικό:	2 φύλλα εργασίας

Πορεία διδασκαλίας:

- Ο καθηγητής εξηγεί στους μαθητές του ότι πρόκειται να διαβάσουν ένα κείμενο σχετικό με την υγιεινή διατροφή και ξεκινά με μερικές ερωτήσεις εισαγωγής (1^ο φύλλο) στο θέμα (**Ενεργοποίηση προϋπάρχουσας γνώσης**). Οι μαθητές συζητούν για λίγο μεταξύ τους σε ομάδες (**Συνεργασία**), ανταλλάσσουν απόψεις και καταγράφουν σύντομα τις απαντήσεις τους. Στη συνέχεια, η κάθε ομάδα αναφέρει τις απαντήσεις της στην τάξη και ο καθηγητής εντοπίζει ομοιότητες και διαφορές στις απαντήσεις.
- Ο καθηγητής χωρίζει τους μαθητές του σε δυάδες, μοιράζει σε κάθε δυάδα το δεύτερο φύλλο εργασίας με το κείμενο και τους ζητά να το διαβάσουν γρήγορα για να ελέγξουν αν υπάρχουν ομοιότητες ανάμεσα στις απαντήσεις που έδωσαν πριν και το περιεχόμενο του κειμένου (**Εστίαση της προσοχής για τον εντοπισμό συγκεκριμένων πληροφοριών**). Στη συνέχεια, οι μαθητές διαβάζουν με μεγαλύτερη προσοχή το κείμενο με στόχο να κάνουν την άσκηση. Διαβάζουν με προσοχή την κάθε παράγραφο έτσι ώστε να καταλάβουν το περιεχόμενό της όσο το δυνατόν καλύτερα και να επιλέξουν τον πιο ταιριαστό τίτλο από τον πίνακα που ακολουθεί.
- Τέλος ο καθηγητής ζητά από τους μαθητές να συνεργαστούν σε ομάδες για να φτιάξουν ένα πρόγραμμα υγιεινής διατροφής για μία εβδομάδα. Θα πρέπει να καταγράψουν ποιες τροφές πρέπει να καταναλώνονται κάθε μέρα, έτσι ώστε να καλυφθούν όλες οι ομάδες τροφών σε μία εβδομάδα. Οι μαθητές θα

χρειαστούν εκτεταμένο λεξιλόγιο που αφορά τα διάφορα είδη τροφών καθώς και μονάδες μέτρησής τους. Προκειμένου να βρουν αρκετές πληροφορίες οι μαθητές θα πρέπει να ψάξουν στο διαδίκτυο, σε εγκυκλοπαίδειες ή περιοδικά (**Χρήση πηγών**). Αφού ολοκληρώσουν το πρόγραμμα διατροφής θα πρέπει να το παρουσιάσουν προφορικά στην τάξη και να δεχθούν σχόλια από τους συμμαθητές τους.

1^ο φύλλο εργασίας

Σε συνεργασία με τους συμμαθητές σας απαντήστε στις παρακάτω ερωτήσεις:

1. Ποιοι πιστεύετε ότι είναι οι κανόνες της υγιεινής διατροφής;
2. Εσείς πιστεύετε ότι τρέφεστε υγιεινά; Αν όχι, τι θεωρείτε ότι καταναλώνετε που δεν είναι υγιεινό;
3. Τρώτε μόνο όταν πεινάτε; Μήπως καταφεύγετε στο φαγητό και σε άλλες περιπτώσεις; Ποιες είναι αυτές;
4. Ποιες δραστηριότητες μπορούν να αποσπάσουν την προσοχή μας από το φαγητό;
5. Ποια είναι η γνώμη σας για τις δίαιτες; Έχετε κάνει ποτέ;

2ο φύλλο εργασίας

Κείμενο

Πώς να ελέγξετε τη λαχτάρα για φαγητό

1. _____
Μάθετε να αναγνωρίζετε την αληθινή πείνα. Η λαχτάρα για φαγητό που νιώθετε είναι σωματική ή συναισθηματική; Αν έχετε φάει προ μιας-δύο ωρών και δεν γουργουρίζει το στομάχι σας, πιθανότατα δεν πεινάτε στ' αλήθεια. Πριν ορμήσετε, λοιπόν, στο ψυγείο, αφήστε να περάσουν μερικά λεπτά, μήπως σας περάσει η λιγούρα.

2. _____
Αναζητήστε αλλού παρηγοριά. Όταν αισθάνεστε άσχημα, αντί να τρώτε τούρτα να πηγαίνετε μία βόλτα ή στον κινηματογράφο, να ακούτε μουσική, να διαβάζετε το αγαπημένο σας βιβλίο ή απλώς να τηλεφωνείτε σε έναν φίλο. Εάν νομίζετε ότι το στρες ενός συγκεκριμένου γεγονότος είναι αυτό που σας «σπρώχνει» στο ψυγείο, μιλήστε σε κάποιον γι' αυτό ώστε να αποσπάσετε την προσοχή σας από το φαγητό ή προγραμματίστε μια ευχάριστη δραστηριότητα. Να ασκείστε τακτικά και να κοιμάστε αρκετά. Θα μπορείτε να θέσετε καλύτερα υπό έλεγχο την ψυχική σας διάθεση, εάν εκτονώνετε συστηματικά με τη βοήθεια της άσκησης και είστε ξεκούραστοι.

3. _____
Μάθετε πότε τρώτε. Τις επόμενες ημέρες -μία εβδομάδα ή περισσότερο, αν χρειάζεται- να καταγράφετε τι, πόσο και πότε τρώτε, πώς αισθάνεστε όταν τρώτε και πόσο πεινούσατε όταν καθίσατε για φαγητό. Με το πέρασμα των ημερών δείτε αν προκύπτουν κάποιες συνήθειες, οι οποίες θα σας αποκαλύψουν εάν έχετε το φαγητό για παρηγοριά αλλά και ποιες είναι οι αιτίες που σας στρέφουν σε αυτό.

4. _____
Μη γεμίζετε τα ντουλάπια με ανθυγιεινά τρόφιμα. Να αποφεύγετε να έχετε στο σπίτι αφθονία νόστιμων φαγητών, πλούσιων σε θερμίδες, λίπη, ζάχαρη και αλάτι. Και όταν νιώθετε μελαγχολικοί και θέλετε οπωσδήποτε να φάτε κάτι νόστιμο, αντισταθείτε για λίγη ώρα στην ανάγκη να πάτε στο πλησιέστερο ζαχαροπλαστείο ή σουπερμάρκετ, ώστε τουλάχιστον να εξασφαλίσετε ότι δεν θα παραφάτε λόγω κακής ψυχικής διάθεσης.

5. _____

Να τρώτε υγιεινά σνακ. Εάν η επιθυμία για φαγητό είθισται να εκδηλώνεται μεταξύ των γευμάτων, φροντίστε να έχετε πρόχειρα στο σπίτι και στη δουλειά υγιεινά σνακ όπως φρέσκα φρούτα και λαχανικά, κριτσίνια ολικής αλέσεως ή ποπκόρν χωρίς βούτυρο και αλάτι. Μπορείτε επίσης να δοκιμάσετε τις λάιτ εκδοχές των αγαπημένων σας τροφίμων, για να διαπιστώσετε εάν και με αυτές μπορείτε να ικανοποιήσετε τη λαχτάρα σας για φαγητό. Καλό είναι να δίνετε έμφαση στα δημητριακά ολικής αλέσεως, τα λαχανικά και τα φρούτα, στις άπαχες πρωτεΐνες και στα λίγων λιπαρών γαλακτοκομικά προϊόντα.

6. _____
 Να τρώτε ισορροπημένα. Εάν δεν φροντίζετε να ικανοποιείτε την ανάγκη του οργανισμού σας για ενέργεια, συνεπώς φαγητό, σε τακτά χρονικά διαστήματα, είναι πιθανότερο να υπερκαταναλώσετε παχυντικά φαγητά όταν θα νιώθετε κακοδιάθετοι. Φροντίστε να τρώτε σε τακτά χρονικά διαστήματα, καταναλώνοντας τρόφιμα από όλες τις ομάδες θρεπτικών συστατικών.

7. _____
 Μην «αυτομαστιγώνεστε». Εάν, παρά τις προσπάθειές σας καταφύγετε στο «συναισθηματικό φαγητό», μην αφήσετε τις ενοχές να σας πνίξουν. Συγχωρέστε τον εαυτό σας και συνεχίστε την προσπάθεια από την επόμενη ημέρα, προσπαθώντας να πάρετε ένα μάθημα από την αδυναμία σας.

http://eportal.gr/portal/health/diaites/11738oz_2006070411738.php3

Δραστηριότητα

Το παραπάνω κείμενο έχει τίτλους πριν από κάθε παράγραφο οι οποίοι όμως έχουν σβηστεί. Ταιριάζετε τους τίτλους με τις παραγράφους σημειώνοντας τον κατάλληλο αριθμό παραγράφου μπροστά από τον τίτλο που ταιριάζει στον πίνακα που ακολουθεί.

<i>Αριθμοί παραγράφων</i>	<i>Τίτλοι παραγράφων</i>
1	Πεινάτε άραγε πραγματικά; <i>Παράδειγμα</i>
	Εντοπίστε τις συνήθειές σας
	Τι μπορείτε να τρώτε
	Χρήσιμες δραστηριότητες
	Τροφές προς αποφυγή
	Αν όμως υποκύψετε;
	Πόσο συχνά πρέπει να τρώτε

Λύσεις

<i>Αριθμοί παραγράφων</i>	<i>Τίτλοι παραγράφων</i>
1	Πεινάτε άραγε πραγματικά; <i>Παράδειγμα</i>
3	Εντοπίστε τις συνήθειές σας
5	Τι μπορείτε να τρώτε
2	Χρήσιμες δραστηριότητες
4	Τροφές προς αποφυγή
7	Αν όμως υποκύψετε;
6	Πόσο συχνά πρέπει να τρώτε

γ) Τρίτη διδακτική πρόταση

Τίτλος: «Πονοκέφαλος και θυμός»

Ενδεικτική διάρκεια:	1 διδακτική ώρα
Ομάδα-στόχος:	ενήλικες
Διδακτικός στόχος:	κατανόηση της δομής του κειμένου και δείκτες συνάφειας
Στρατηγικές:	πρόβλεψη, καταιγισμός ιδεών, αναγνώριση των δομικών στοιχείων του γραπτού λόγου, λεπτομερής ανάγνωση, χρήση συμφραζομένων για την κατανόηση του νοήματος, χρήση πηγών, εστίαση της προσοχής για τον εντοπισμό της γενικής ιδέας του κειμένου
Ενσωμάτωση δεξιοτήτων:	παραγωγή προφορικού λόγου, κατανόηση γραπτού λόγου, παραγωγή γραπτού λόγου
Υλικό:	1 φύλλο εργασίας

Πορεία διδασκαλίας:

- Ο καθηγητής γράφει στον πίνακα τον τίτλο του κειμένου και ζητά από τους μαθητές του να μαντέψουν το περιεχόμενό του (**Προβλέψεις**). Ο καθηγητής μπορεί, επίσης, να κάνει κάποιες ερωτήσεις για να δώσει κίνητρο στους μαθητές του να σκεφτούν περισσότερο για το θέμα και για να κατευθύνει τη συζήτηση στα σημεία που θίγονται στο κείμενο. Οι μαθητές συμβάλλουν με διάφορες ιδέες (**Καταιγισμός ιδεών**) τις οποίες ο καθηγητής σημειώνει επιγραμματικά στον πίνακα.
- Ο καθηγητής μοιράζει το φύλλο εργασίας στους μαθητές οι οποίοι ανά δυάδες κάνουν την άσκηση. Οι παράγραφοι του κειμένου είναι ανακατεμένες και οι μαθητές πρέπει να τις βάλουν στη σωστή σειρά. Ο τρόπος εισαγωγής και διάρθρωσης των παραγράφων βοηθά πολύ στον εντοπισμό της σωστής σειράς τους ώστε να προκύψει ένα κείμενο με συνοχή (**Αναγνώριση δομικών στοιχείων του γραπτού λόγου**). Επίσης, αυτονόητο είναι ότι πρέπει να γίνει προσεκτική ανάγνωση για λεπτομερή κατανόηση του περιεχομένου των παραγράφων (**Λεπτομερής ανάγνωση**). Επειδή το κείμενο είναι κάπως δύσκολο όσον αφορά στο λεξιλόγιο και στις δομές του, οι μαθητές μπορούν να συμπεράνουν το νόημα από τα υπόλοιπα στοιχεία του κειμένου (**Αξιοποίηση συμφραζομένων για την κατανόηση νοήματος**) καθώς και με τη βοήθεια λεξικών (**Χρήση πηγών**).

- Αφού ελεγχθεί η ορθότητα της άσκησης, ο καθηγητής αναθέτει στους μαθητές να γράψουν μια περίληψη του κειμένου έκτασης περίπου 80 λέξεων. Για να κάνουν τη δραστηριότητα αυτή οι μαθητές πρέπει να εντοπίσουν το/τα κύριο/α σημείο/α της κάθε παραγράφου και να συνθέσουν μία περίληψη.

Φύλλο εργασίας

Διαβάζετε ένα κείμενο αλλά οι παράγραφοί του είναι ανακατεμένες. Μαζί με τον συμμαθητή σας προσπαθήστε να τις βάλετε στη σωστή σειρά σημειώνοντας το κατάλληλο αριθμό στο κουτάκι «Αριθμός παραγράφου».

Πονοκέφαλος και θυμός

Αριθμός παραγράφου	Παράγραφοι
1	<p>Τα άτομα τα οποία εσωτερικεύουν και συγκρατούν το θυμό τους, κινδυνεύουν να υποφέρουν περισσότερο...από πονοκέφαλους. Η συγκράτηση του θυμού προκαλεί μάλιστα περισσότερους πονοκέφαλους σε σύγκριση με άλλες ψυχικές καταστάσεις που είναι αιτία πονοκεφάλων όπως είναι η κατάθλιψη και το άγχος.</p> <p>Παράδειγμα</p>
	<p>Πρώτον, εάν νοιώθετε ότι θυμώνετε, πάρτε τρεις βαθιές αναπνοές. Αυτό μειώνει τα επίπεδα εσωτερικής νευρικότητας και παράλληλα μειώνει και τον κίνδυνο να εκφράσετε προς τα έξω το θυμό σας.</p>
	<p>Τέλος, εκείνο που μπορείτε να ελέγξετε και που μπορεί να αλλάξει ουσιαστικά την κατάσταση είναι το πώς εσείς συμπεριφέρεστε και ανταποκρίνεστε προς τους άλλους. Με το να θυμώνετε δεν διορθώνετε τίποτα - απλά θα νοιώθετε πιο άσχημα μετά. Η συγχώρεση είναι μια από τις πιο χρήσιμες και ωφέλιμες στρατηγικές. Είναι όμως για πολλούς δύσκολο να μάθουν να εφαρμόζουν τη μέθοδο αυτή. Εάν κάποιος σας έχει κάνει κακό ή εάν εσείς οι ίδιοι με τη συμπεριφορά σας κάνατε κακό στο εαυτό σας, τότε πρέπει να μπορείτε να συγχωρείτε τους άλλους όπως και τον εαυτό σας. Φυσικά αυτό δεν θα αλλάξει το τι έχει γίνει.</p>
	<p>Όμως, τα ξεσπάσματα θυμού δεν είναι η λύση για την αντιμετώπιση των προβλημάτων αυτών. Οι εκρήξεις θυμού εναντίον συναδέλφων στη δουλειά ή εναντίον του προϊσταμένου μπορεί να έχουν πολύ σοβαρές αρνητικές συνέπειες. Επίσης ο θυμός στο δρόμο κατά τη διάρκεια της οδήγησης, μπορεί να έχει μια σειρά από δυσάρεστες και ίσως επικίνδυνες εξελίξεις.</p>
	<p>Δεύτερον, προσπαθήστε να ανιχνεύετε και να αναγνωρίζετε ανθρώπους και καταστάσεις που πιθανόν να σας δημιουργούν νευρικότητα και αυξάνουν τον κίνδυνο θυμού σας. Εάν νιώθετε θυμωμένοι προτιμήστε να αλλάξετε περιβάλλον, πηγαίνετε για ένα περίπατο μερικών λεπτών, βάλτε το ραδιόφωνο εάν είστε στο αυτοκίνητο, ακούστε μουσική. Αυτά</p>

	<p>μπορούν να σας κατευνάσουν και έτσι να αποφύγετε μια έκρηξη θυμού με πιθανές αρνητικές συνέπειες.</p>
	<p>Οι πιο πάνω σημαντικές συνδέσεις μεταξύ πονοκεφάλων και θυμού προκύπτουν από έρευνα που έγινε σε 422 ενήλικες εκ των οποίων οι 171 υπέφεραν από πονοκέφαλο. Οι συμμετέχοντες στην έρευνα αξιολογήθηκαν για τα επίπεδα θυμού τους, για το κατά πόσο μπορούσαν να εσωτερικεύουν και να συγκρατούν το θυμό τους και τέλος πόσο σοβαροί και συχνοί ήταν οι πονοκέφαλοι που παρουσίαζαν. Οι γιατροί στο πανεπιστήμιο Saint Louis των Ηνωμένων Πολιτειών που έκαναν την έρευνα, σημειώνουν ότι είναι σημαντικό για τον κάθε άνθρωπο να προσπαθήσει να ενισχύσει την αντίστασή του σε γεγονότα που του προκαλούν θυμό για να μην θυμώνει και να μην εξάπτεται εύκολα. Συστήνουν διάφορους τρόπους που μπορούν να βοηθήσουν:</p>
	<p>Συμπερασματικά, θα τονίσουμε το γεγονός ότι ο θυμός είναι πράγματι αιτία πονοκεφάλων. Ο θυμός και οι εκνευρισμοί δεν βοηθούν τουναντίον είναι λόγοι για πολλές αρνητικές εξελίξεις σε πολλά επίπεδα. Ας τονίσουμε και ας θυμόμαστε το γεγονός ότι ο θυμός είναι ένδειξη αδυναμίας. Είναι πολύ σημαντικό ο καθένας μας, να βρει τρόπους που να μην επιτρέπουν στο θυμό να μας κυριεύει. Σίγουρα μια τέτοια στρατηγική έχει πολλά να μας προσφέρει και μπορεί να βελτιώσει την ποιότητα της ζωής μας.</p>
	<p>Κάτι άλλο που μπορεί να σας βοηθήσει είναι να λέτε στους άλλους με θετικό τρόπο χωρίς πνεύμα αντιπαράθεσης αυτό που έχουν κάνει και σας έχει ενοχλήσει. Αυτό μπορεί να σας κάνει να νοιώσετε καλύτερα. Εάν όμως το να μιλήσετε με τους άλλους εμπεριέχει τον κίνδυνο να ξεσπάσετε με θυμό, κερδίστε χρόνο και προτιμήστε να συζητήσετε το θέμα με κάποιο στενό σας φίλο προτού προχωρήσετε σε κάποια κίνηση. Είναι σημαντικό να συνειδητοποιήσετε ότι δεν μπορείτε να τα ελέγχετε όλα. Κάποια πράγματα πρέπει να τα αφήνετε όπως έρχονται.</p>

Λύσεις

Αριθμός παραγράφου	Παράγραφοι
1	Τα άτομα τα οποία εσωτερικεύουν και συγκρατούν το θυμό τους, κινδυνεύουν να υποφέρουν περισσότερο...από πονοκέφαλους. Η συγκράτηση του θυμού προκαλεί μάλιστα περισσότερους πονοκέφαλους σε σύγκριση με άλλες ψυχικές καταστάσεις που είναι αιτία πονοκεφάλων όπως είναι η κατάθλιψη και το άγχος.
4	Πρώτον, εάν νοιώθετε ότι θυμώνετε, πάρτε τρεις βαθιές αναπνοές. Αυτό μειώνει τα επίπεδα εσωτερικής νευρικότητας και παράλληλα μειώνει και τον κίνδυνο να εκφράσετε προς τα έξω το θυμό σας.
7	Τέλος, εκείνο που μπορείτε να ελέγξετε και που μπορεί να αλλάξει ουσιαστικά την κατάσταση είναι το πώς εσείς συμπεριφέρεστε και ανταποκρίνεστε προς τους άλλους. Με το να θυμώνετε δεν διορθώνετε τίποτα - απλά θα νοιώθετε πιο άσχημα μετά. Η συγχώρεση είναι μια από τις πιο χρήσιμες και ωφέλιμες στρατηγικές. Είναι όμως για πολλούς δύσκολο να μάθουν να εφαρμόζουν τη μέθοδο αυτή. Εάν κάποιος σας έχει κάνει κακό ή εάν εσείς οι ίδιοι με τη συμπεριφορά σας κάνατε κακό στο εαυτό σας, τότε πρέπει να μπορείτε να συγχωρείτε τους άλλους όπως και τον εαυτό σας. Φυσικά αυτό δεν θα αλλάξει το τι έχει γίνει.
2	Όμως, τα ξεσπάσματα θυμού δεν είναι η λύση για την αντιμετώπιση των προβλημάτων αυτών. Οι εκρήξεις θυμού εναντίον συναδέλφων στη δουλειά ή εναντίον του προϊσταμένου μπορεί να έχουν πολύ σοβαρές αρνητικές συνέπειες. Επίσης ο θυμός στο δρόμο κατά τη διάρκεια της οδήγησης, μπορεί να έχει μια σειρά από δυσάρεστες και ίσως επικίνδυνες εξελίξεις.
5	Δεύτερον, προσπαθήστε να ανιχνεύετε και να αναγνωρίζετε ανθρώπους και καταστάσεις που πιθανόν να σας δημιουργούν νευρικότητα και αυξάνουν τον κίνδυνο θυμού σας. Εάν νιώθετε θυμωμένοι προτιμήστε να αλλάξετε περιβάλλον, πηγαίνετε για ένα περίπατο μερικών λεπτών, βάλτε το ραδιόφωνο εάν είστε στο αυτοκίνητο, ακούστε μουσική. Αυτά μπορούν να σας κατευνάσουν και έτσι να αποφύγετε μια έκρηξη θυμού με πιθανές αρνητικές συνέπειες.
3	Οι πιο πάνω σημαντικές συνδέσεις μεταξύ πονοκεφάλων και θυμού προκύπτουν από έρευνα που έγινε σε 422 ενήλικες εκ των οποίων οι 171 υπέφεραν από πονοκέφαλο. Οι συμμετέχοντες στην έρευνα αξιολογήθηκαν για τα επίπεδα θυμού τους, για το κατά πόσο μπορούσαν να εσωτερικεύουν και να συγκρατούν το θυμό τους και τέλος πόσο σοβαροί και συχνοί ήταν οι πονοκέφαλοι που παρουσίαζαν. Οι γιατροί στο πανεπιστήμιο Saint Louis των Ηνωμένων Πολιτειών που έκαναν την έρευνα, σημειώνουν ότι είναι σημαντικό για τον κάθε άνθρωπο να προσπαθήσει να ενισχύσει την αντίστασή του σε γεγονότα

	που του προκαλούν θυμό για να μην θυμώνει και να μην εξάπτεται εύκολα. Συστήνουν διάφορους τρόπους που μπορούν να βοηθήσουν:
8	Συμπερασματικά, θα τονίσουμε το γεγονός ότι ο θυμός είναι πράγματι αιτία πονοκεφάλων. Ο θυμός και οι εκνευρισμοί δεν βοηθούν τουναντίον είναι λόγοι για πολλές αρνητικές εξελίξεις σε πολλά επίπεδα. Ας τονίσουμε και ας θυμόμαστε το γεγονός ότι ο θυμός είναι ένδειξη αδυναμίας. Είναι πολύ σημαντικό ο καθένας μας, να βρει τρόπους που να μην επιτρέπουν στο θυμό να μας κυριεύει. Σίγουρα μια τέτοια στρατηγική έχει πολλά να μας προσφέρει και μπορεί να βελτιώσει την ποιότητα της ζωής μας.
6	Κάτι άλλο που μπορεί να σας βοηθήσει είναι να λέτε στους άλλους με θετικό τρόπο χωρίς πνεύμα αντιπαράθεσης αυτό που έχουν κάνει και σας έχει ενοχλήσει. Αυτό μπορεί να σας κάνει να νοιώσετε καλύτερα. Εάν όμως το να μιλήσετε με τους άλλους εμπεριέχει τον κίνδυνο να ξεσπάσετε με θυμό, κερδίστε χρόνο και προτιμήστε να συζητήσετε το θέμα με κάποιο στενό σας φίλο προτού προχωρήσετε σε κάποια κίνηση. Είναι σημαντικό να συνειδητοποιήσετε ότι δεν μπορείτε να τα ελέγχετε όλα. Κάποια πράγματα πρέπει να τα αφήνετε όπως έρχονται.

Κείμενο

Πονοκέφαλος και θυμός

Τα άτομα τα οποία εσωτερικεύουν και συγκρατούν το θυμό τους, κινδυνεύουν να υποφέρουν περισσότερο...από πονοκέφαλους. Η συγκράτηση του θυμού προκαλεί μάλιστα περισσότερους πονοκέφαλους σε σύγκριση με άλλες ψυχικές καταστάσεις που είναι αιτία πονοκεφάλων όπως είναι η κατάθλιψη και το άγχος.

Όμως, τα ξεσπάσματα θυμού δεν είναι η λύση για την αντιμετώπιση των προβλημάτων αυτών. Οι εκρήξεις θυμού εναντίον συναδέλφων στη δουλειά ή εναντίον του προϊσταμένου μπορεί να έχουν πολύ σοβαρές αρνητικές συνέπειες. Επίσης ο θυμός στο δρόμο κατά τη διάρκεια της οδήγησης, μπορεί να έχει μια σειρά από δυσάρεστες και ίσως επικίνδυνες εξελίξεις.

Οι πιο πάνω σημαντικές συνδέσεις μεταξύ πονοκεφάλων και θυμού προκύπτουν από έρευνα που έγινε σε 422 ενήλικες εκ των οποίων οι 171 υπέφεραν από πονοκέφαλο. Οι συμμετέχοντες στην έρευνα αξιολογήθηκαν για τα επίπεδα θυμού τους, για το κατά πόσο μπορούσαν να εσωτερικεύουν και να συγκρατούν το θυμό τους και τέλος πόσο σοβαροί και συχνοί ήταν οι πονοκέφαλοι που παρουσίαζαν. Οι γιατροί στο πανεπιστήμιο Saint Louis των Ηνωμένων Πολιτειών που έκαναν την έρευνα, σημειώνουν ότι είναι σημαντικό για τον κάθε άνθρωπο να προσπαθήσει να ενισχύσει την αντίστασή του σε γεγονότα που του προκαλούν θυμό για να μην θυμώνει και να μην εξάπτεται εύκολα. Συστήνουν διάφορους τρόπους που μπορούν να βοηθήσουν:

Πρώτον, εάν νοιώθετε ότι θυμώνετε, πάρτε τρεις βαθιές αναπνοές. Αυτό μειώνει τα επίπεδα εσωτερικής νευρικότητας και παράλληλα μειώνει και τον κίνδυνο να εκφράσετε προς τα έξω το θυμό σας.

Δεύτερον, προσπαθήστε να ανιχνεύετε και να αναγνωρίζετε ανθρώπους και καταστάσεις που πιθανόν να σας δημιουργούν νευρικότητα και αυξάνουν τον κίνδυνο θυμού σας. Εάν νιώθετε θυμωμένοι προτιμήστε να αλλάξετε περιβάλλον, πηγαίνετε για ένα περίπατο μερικών λεπτών, βάλτε το ραδιόφωνο εάν είστε στο αυτοκίνητο, ακούστε μουσική. Αυτά μπορούν να σας κατευνάσουν και έτσι να αποφύγετε μια έκρηξη θυμού με πιθανές αρνητικές συνέπειες.

Κάτι άλλο που μπορεί να σας βοηθήσει είναι να λέτε στους άλλους με θετικό τρόπο χωρίς πνεύμα αντιπαράθεσης αυτό που έχουν κάνει και σας έχει ενοχλήσει. Αυτό μπορεί να σας κάνει να νοιώσετε καλύτερα. Εάν όμως το να μιλήσετε με τους άλλους εμπειρέχει τον κίνδυνο να ξεσπάσετε με θυμό, κερδίστε χρόνο και προτιμήστε να συζητήσετε το θέμα με κάποιο στενό σας φίλο προτού προχωρήσετε σε κάποια κίνηση. Είναι σημαντικό να συνειδητοποιήσετε ότι δεν μπορείτε να τα ελέγχετε όλα. Κάποια πράγματα πρέπει να τα αφήνετε όπως έρχονται.

Τέλος, εκείνο που μπορείτε να ελέγξετε και που μπορεί να αλλάξει ουσιαστικά την κατάσταση είναι το πώς εσείς συμπεριφέρεστε και ανταποκρίνεστε προς τους άλλους. Με το να θυμώνετε δεν διορθώνετε τίποτα - απλά θα νοιώθετε πιο άσχημα μετά. Η συγχώρεση είναι μια από τις πιο χρήσιμες και ωφέλιμες στρατηγικές. Είναι όμως για πολλούς δύσκολο να μάθουν να εφαρμόζουν τη μέθοδο αυτή. Εάν κάποιος σας έχει κάνει κακό ή εάν εσείς οι ίδιοι με τη συμπεριφορά σας κάνατε κακό στο εαυτό σας, τότε πρέπει να μπορείτε να συγχωρείτε τους άλλους όπως και τον εαυτό σας. Φυσικά αυτό δεν θα αλλάξει το τι έχει γίνει.

Συμπερασματικά, θα τονίσουμε το γεγονός ότι ο θυμός είναι πράγματι αιτία πονοκεφάλων. Ο θυμός και οι εκνευρισμοί δεν βοηθούν τουναντίον είναι λόγοι για πολλές αρνητικές εξελίξεις σε πολλά επίπεδα. Ας τονίσουμε και ας θυμόμαστε το γεγονός ότι ο θυμός είναι ένδειξη αδυναμίας. Είναι πολύ σημαντικό ο καθένας μας, να βρει τρόπους που να μην επιτρέπουν στο θυμό να μας κυριεύει. Σίγουρα μια τέτοια στρατηγική έχει πολλά να μας προσφέρει και μπορεί να βελτιώσει την ποιότητα της ζωής μας.

Πηγή: http://eportal.gr/portal/health/hmikrania/14040oz_2006092814040.php3

7.4 Επίπεδο Δ' (προχωρημένο)

α) Πρώτη διδακτική πρόταση

Τίτλος: «Το θηλυκό μυαλό των επιχειρήσεων»

Ενδεικτική διάρκεια:	1 διδακτική ώρα
Ομάδα στόχος:	ενήλικες
Διδακτικός στόχος:	κατανόηση αυθεντικού κειμένου (άρθρο από περιοδικό)
Στρατηγικές:	πρόβλεψη, κράτηση σημειώσεων, συνεργασία μεταξύ μαθητών, γρήγορη ανάγνωση του κειμένου, προσεκτική ανάγνωση για τον εντοπισμό πληροφοριών (επιλεκτική προσοχή), χρήση συμπραζομένων για την κατανόηση του νοήματος, χρήση πηγών
Ενσωμάτωση δεξιοτήτων:	παραγωγή προφορικού και γραπτού λόγου, κατανόηση γραπτού λόγου
Υλικό:	2 φύλλα εργασίας

Πορεία διδασκαλίας:

- Ο καθηγητής εξηγεί στους μαθητές του ότι πρόκειται να διαβάσουν ένα άρθρο περιοδικού. Εξηγεί ότι το άρθρο ασχολείται με το θέμα της επιχειρηματικής δραστηριότητας των γυναικών και έχει τίτλο «Το θηλυκό μυαλό των επιχειρήσεων». Ζητά από τους μαθητές του να χωριστούν σε ζευγάρια (**Συνεργασία**) και να ανταλλάξουν απόψεις για τις ερωτήσεις που περιέχονται στο 1^ο φύλλο εργασίας σημειώνοντας με συντομία τις απαντήσεις τους (**Σημειώσεις**). Αφού τελειώσουν, αναφέρουν ό,τι σημείωσαν στην υπόλοιπη τάξη και ο καθηγητής κρατά σύντομες σημειώσεις στον πίνακα. Στη συνέχεια, ο καθηγητής δίνει στους μαθητές του τους τίτλους των παραγράφων του άρθρου που θα διαβάσουν και τους ζητά να κρατήσουν σύντομες σημειώσεις για το τι νομίζουν ότι μπορεί να αναφέρεται στην κάθε παράγραφο (**Προβλέψεις**).
- Ο καθηγητής μοιράζει στους μαθητές του το 2^ο φύλλο εργασίας με το άρθρο για να του ρίξουν αρχικά μια γρήγορη ματιά (**Γρήγορη ανάγνωση**). Ενώ διαβάζουν, τους ζητά να ελέγξουν σε ζευγάρια τις απαντήσεις που έδωσαν στην προηγούμενη άσκηση για να διαπιστώσουν αν έκαναν σωστές προβλέψεις. Ενθαρρύνει τους μαθητές να μαντέψουν τυχόν άγνωστες λέξεις από τις υπόλοιπες γνωστές λέξεις του κειμένου (**Αξιοποίηση**

συμφραζομένων για την κατανόηση του νοήματος) ή, αν υπάρχουν κάποια λεξικά, μπορούν να τα χρησιμοποιήσουν οι ίδιοι οι μαθητές (**Χρήση πηγών**).

- Έπειτα ο καθηγητής ζητά από τους μαθητές του να διαβάσουν ξανά το άρθρο με μεγαλύτερη προσοχή (**Εστίαση της προσοχής για τον εντοπισμό συγκεκριμένων πληροφοριών**) και να απαντήσουν στις ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής που ακολουθούν. Τους εξηγεί ότι είναι προτιμότερο να διαβάσουν τις ερωτήσεις πριν το άρθρο για να γνωρίζουν ποιες πληροφορίες πρέπει να εντοπίσουν στο κείμενο. Στη συνέχεια ελέγχονται οι απαντήσεις στην τάξη.
- Ο καθηγητής δίνει στους μαθητές του μια σειρά από ορισμούς κάποιων λέξεων που βρίσκονται στο κείμενο και τους ζητά να εντοπίσουν την κάθε λέξη στην παράγραφο που τους υποδεικνύει και να τη γράψουν κάτω από κάθε ορισμό (**Αξιοποίηση συμφραζομένων για την κατανόηση του νοήματος**).
- Τέλος, αναθέτει στους μαθητές του να ψάξουν στο διαδίκτυο (**Χρήση πηγών**) για στοιχεία που αφορούν τη γυναικεία επιχειρηματικότητα στη χώρα τους καθώς και για περιπτώσεις γυναικών που έχουν δημιουργήσει επιτυχημένες επιχειρήσεις και να γράψουν μια εργασία περίπου 300 λέξεων.

1^ο φύλλο εργασίας

1. Σε συνεργασία με το συμμαθητή σας απαντήστε στις παρακάτω ερωτήσεις και σημειώστε με συντομία τις απαντήσεις σας:

Ερωτήσεις:

- α) Πιστεύετε ότι οι γυναίκες μπορούν να δημιουργήσουν τη δική τους επιχείρηση με την ίδια επιτυχία με τους άνδρες; Γιατί ναι; Γιατί όχι;
 - β) Γνωρίζετε γυναίκες που έχουν δική τους επιχείρηση; Ποιο είναι το αντικείμενο της επιχείρησής τους;
 - γ) Σε ποια ηλικία νομίζετε ότι οι γυναίκες αποφασίζουν να ανοίξουν τη δική τους επιχείρηση και για ποιο λόγο;
2. Στη συνέχεια βλέπετε μόνο τους τίτλους των παραγράφων του άρθρου που θα διαβάσετε. Διαβάστε τους γρήγορα και κρατήστε σύντομες σημειώσεις για το τι νομίζετε ότι μπορεί να αναφέρεται σε κάθε παράγραφο.

Τίτλοι παραγράφων:

α) Ποιες τολμούν

β) Το είδος των επιχειρήσεων

γ) Πώς θα βοηθηθούν

δ) Ποιοι οργανισμοί επιδοτούν επιχειρήσεις

2^ο φύλλο εργασίας

1. Κάντε μια γρήγορα ανάγνωση του άρθρου που ακολουθεί και ελέγξτε τις απαντήσεις που δώσατε στην προηγούμενη άσκηση για να δείτε αν προβλέψατε σωστά.

Άρθρο

Το θηλυκό μυαλό των επιχειρήσεων

Την τελευταία 10ετία οι γυναίκες που άνοιξαν τη δική τους επιχείρηση έχουν αυξηθεί κατά 15-20%. Εμπόριο ή παροχή υπηρεσιών είναι οι τομείς όπου δραστηριοποιούνται περισσότερο.

Ποιες τολμούν

Σύμφωνα με στοιχεία του ΚΕΘΙ (Κέντρο Έρευνας για Θέματα Ισότητας υπό την εποπτεία της Γενικής Γραμματείας Ισότητας του υπουργείου Εσωτερικών), οι γυναίκες που αποφασίζουν να ανοίξουν τη δική τους επιχείρηση είναι μέσου μορφωτικού επιπέδου (αρκετές έχουν πανεπιστημιακή μόρφωση, συχνότερα όμως μεταλυκειακή) και χωρίζονται σε δύο βασικές κατηγορίες: α) σε αυτές που είναι άνω των 40 χρόνων, έχουν μακροχρόνια πείρα στην αγορά εργασίας και εξειδίκευση, αλλά βρίσκονται αντιμέτωπες με την ανεργία -συχνά, μάλιστα, για λόγους ηλικιακού ρατσισμού, επειδή δηλαδή ο εργοδότης προτιμά μια νεότερη γυναίκα με τα ίδια προσόντα παρά μια 40 ετών που, λόγω προϋπηρεσίας, θα στοιχίζει περισσότερο και β) σε αυτές που είναι κοντά στα 30, με υψηλό μορφωτικό επίπεδο, που αποφασίζουν να εκμεταλλευτούν μόνες τους τις δεξιότητες και τις ικανότητες που διαθέτουν.

Το είδος των επιχειρήσεων

Το λιανικό εμπόριο και η παροχή υπηρεσιών είναι πρώτα στις προτιμήσεις των γυναικών, αφού πολύ δύσκολα θα ασχοληθούν με χοντρική πώληση ή θα ξεκινήσουν επιχειρήσεις με τεχνικό ή τεχνολογικό αντικείμενο, π.χ. κομπιούτερ. Επίσης, δύσκολα τολμούν οικονομικά ρίσκα ή απασχολούν πολύ εργατικό δυναμικό (υπάρχουν, βέβαια, και γυναίκες που επιδοτήθηκαν και ξεκίνησαν γραφεία ταξιδίων ή studio επεξεργασίας ήχου και εικόνας). Γενικά, πάντως, προτιμούν επιχειρήσεις αυτοαπασχόλησης και συνήθως επωφελούνται από δεξιότητες που κατά παράδοση διαθέτουν. Έτσι ανοίγουν καταστήματα με ρούχα, μίνι μάρκετ, εταιρείες catering,

ινστιτούτα αισθητικής, συνεταιρίζονται και οργανώνουν επιχειρήσεις καθαρισμού κτιρίων ή κάνουν το χόμπι τους επάγγελμα (αγιογραφία, χαλκογραφία, μπατίκ, μικροχειροτεχνία κ.λπ.).

Πώς θα βοηθηθούν

Το Κέντρο Συμβουλευτικής και Πληροφόρησης Γυναικών του ΚΕΘΙ παρέχει ολοκληρωμένες συμβουλευτικές υπηρεσίες σε όσες ενδιαφέρονται να ανοίξουν δική τους επιχείρηση. Η Συμβουλευτική Επιχειρηματικότητας-Αυτοαπασχόλησης απευθύνεται σε γυναίκες που έχουν κάποια επιχειρηματική ιδέα και αναζητούν πληροφορίες για επιδοτήσεις, καθώς και για τον τρόπο υλοποίησης της ιδέας αυτής. Ειδικοί σύμβουλοι διερευνούν αν η ιδέα ανταποκρίνεται στα ενδιαφέροντα, στις ικανότητες, τις οικονομικές δυνατότητες και στους στόχους της ενδιαφερόμενης, τη βοηθούν να καταρτίσει το επιχειρηματικό και χρηματοοικονομικό της πλάνο και την υποστηρίζουν με νομικές συμβουλές.

Ποιοι οργανισμοί επιδοτούν

Ο ΟΑΕΔ και ο ΕΟΜΜΕΧ είναι οι φορείς που χρηματοδοτούν επιδοτούμενα προγράμματα για την επιχειρηματικότητα των γυναικών. Απαραίτητη προϋπόθεση για την επιδότηση από τον ΟΑΕΔ είναι η κάρτα ανεργίας, ενώ να σημειωθεί πως ο Οργανισμός δεν απαιτεί οικονομική συμμετοχή από την ενδιαφερόμενη. Για τον ΕΟΜΜΕΧ δεν είναι αναγκαίο η γυναίκα να είναι άνεργη, μπορεί να εργάζεται, αλλά όχι να έχει δική της επιχείρηση. Εδώ, το ύψος της επιδότησης είναι πολύ υψηλότερο από εκείνο του ΟΑΕΔ, ο ΕΟΜΜΕΧ, όμως, καλύπτει μόνο το 50% των εξόδων για την έναρξη μιας νέας επιχείρησης. Ο Οργανισμός επιδοτεί κυρίως βιοτεχνίες, μονάδες παραγωγής ή μεταποίησης και λιγότερο υπηρεσίες. Τέλος, οι απαιτήσεις του είναι αρκετά πιο σύνθετες. Ο ΕΟΜΜΕΧ θα εξαγγείλει τα νέα προγράμματα γυναικείας επιχειρηματικότητας το αργότερο μέχρι το τέλος του χρόνου.

Λέξεις: 472

Πηγή: ηλεκτρονική σελίδα περιοδικού «Είμαι»:

http://www.eone.gr/4dcgi/_w_articles_womxeseis_100105_18/11/2004_115110

Πρόσβαση: 30-11-2005

2. Διαβάστε το άρθρο με μεγαλύτερη προσοχή και απαντήστε στις παρακάτω ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής.

Ερωτήσεις:

α) Οι γυναίκες άνω των 40 ετών συνήθως ανοίγουν δική τους επιχείρηση επειδή

- δε θέλουν να είναι πια υπάλληλοι
- οι εργοδότες δεν τις προσλαμβάνουν εύκολα
- δεν έχουν τις απαραίτητες γνώσεις

β) Οι γυναίκες συνήθως ανοίγουν επιχειρήσεις οι οποίες

- έχουν χαμηλό κόστος
- πωλούν μηχανήματα
- έχουν πολλούς υπαλλήλους

γ) Το ΚΕΘΙ μπορεί να προσφέρει

- επιδοτήσεις για νέες επιχειρήσεις
- τεχνική υποδομή
- ενημέρωση για χρηματοδοτήσεις

δ) Για να πάρει χρήματα μια γυναίκα από τον Ο.Α.Ε.Δ. πρέπει να

- είναι άνεργη
- απασχολεί προσωπικό
- καταβάλλει η ίδια το 50% των εξόδων

ε) Ο Ε.Ο.Μ.Μ.Ε.Χ. δε δίνει χρηματοδότηση σε γυναίκες που είναι

- επιχειρηματίες
- άνεργες
- εργαζόμενες

3. Παρακάτω σας δίνονται οι ορισμοί κάποιων λέξεων από το άρθρο. Μπορείτε να βρείτε ποιες είναι; Για να διευκολυνθείτε σας δίνεται ο τίτλος της παραγράφου όπου βρίσκεται η κάθε λέξη.

Παράγραφος με τίτλο «Ποιες τολμούν»:

α) Γνώσεις και δεξιότητες σε συγκεκριμένο τομέα:

β) Προηγούμενη εργασιακή εμπειρία:

Παράγραφος με τίτλο «Το είδος των επιχειρήσεων»:

γ) Παροχή προϊόντων από μια επιχείρηση σε άλλη συνήθως σε μεγάλη ποσότητα:

δ) Εκμεταλλεύονται, χρησιμοποιούν:

Παράγραφος με τίτλο «Πώς θα βοηθηθούν»:

ε) Πλήρεις, που έχουν τελειώσει:

Παράγραφος με τίτλο «Ποιοι οργανισμοί επιδοτούν»:

στ) Συμπληρωματική χρηματοδότηση:

ζ) Αρχή, ξεκίνημα:

4. Αναζητήστε στο διαδίκτυο ή σε άλλες πηγές στοιχεία που αφορούν τη γυναικεία επιχειρηματικότητα στη χώρα σας καθώς και για περιπτώσεις γυναικών που έχουν δημιουργήσει επιτυχημένες επιχειρήσεις και γράψτε μια εργασία για το θέμα αυτό έκτασης περίπου 300 λέξεων.

β) Δεύτερη διδακτική πρόταση

Τίτλος: «Έγκλημα στο Διαδίκτυο»

Ενδεικτική διάρκεια:	1 διδακτική ώρα
Ομάδα –στόχος:	ενήλικες
Διδακτικός στόχος:	κατανόηση διασκευασμένου κειμένου (άρθρου από εφημερίδα)
Στρατηγικές:	πρόβλεψη, συνεργασία μεταξύ μαθητών, ενεργοποίηση προϋπάρχουσας γνώσης, κράτηση σημειώσεων, γρήγορη ανάγνωση, προσεκτική ανάγνωση, χρήση συμπραζομένων για την κατανόηση του νοήματος
Ενσωμάτωση δεξιοτήτων:	παραγωγή προφορικού και γραπτού λόγου, κατανόηση γραπτού λόγου
Υλικό:	1 φωτοτυπία ανά μαθητή με τις δραστηριότητες προ-ανάγνωσης 1 φωτοτυπία ανά μαθητή με το κείμενο και τις υπόλοιπες δραστηριότητες

Πορεία διδασκαλίας:

- Ο καθηγητής δίνει στους μαθητές του το 1^ο φύλλο εργασίας το οποίο περιέχει μια σειρά από λέξεις και τους εξηγεί ότι πρόκειται να διαβάσουν ένα άρθρο που τις περιέχει. Τους ζητά να χωριστούν σε ζευγάρια (**Συνεργασία**) και να μαντέψουν ποιο μπορεί να είναι το περιεχόμενο του κειμένου κρίνοντας από τις λέξεις (**Προβλέψεις**). Αν δεν γνωρίζουν τις λέξεις αυτές, μπορούν να συμβουλευτούν λεξικά (**Χρήση πηγών**). Στη συνέχεια, τους δίνει τον τίτλο του άρθρου και τους ενημερώνει για το θέμα του.
- Ο καθηγητής ζητά από τους μαθητές του πάλι να χωριστούν σε ζευγάρια και να καταγράψουν: α) κάποιους από τους κινδύνους του διαδικτύου είτε από προσωπική τους εμπειρία είτε από ό,τι έχουν ακούσει και β) τρόπους με τους οποίους μπορούμε να προφυλαχτούμε (**Ενεργοποίηση προϋπάρχουσας γνώσης**).
- Ο καθηγητής δίνει στους μαθητές του το 2^ο φύλλο εργασίας που περιέχει τις παραγράφους του άρθρου και τους ζητά, σε συνεργασία με το συμμαθητή τους, να τις βάλουν στη σωστή σειρά. Αφού ελεγχθεί η σωστή σειρά, τους ζητά να διαβάσουν γρήγορα το άρθρο (**Γρήγορη ανάγνωση**) και να ελέγξουν αν αναφέρει όσα κατέγραψαν στην άσκηση 2.

- Το κείμενο περιέχει κάποια κενά. Ο καθηγητής δίνει στους μαθητές του μια σειρά από λέξεις και τους ζητά να συμπληρώσουν τα κενά του κειμένου επιλέγοντας τη σωστή λέξη ανάμεσα σε τέσσερις.
- Στη συνέχεια, ζητά από τους μαθητές του να διαβάσουν ξανά το κείμενο και να σημειώσουν ένα σταυρό κάτω από το ΝΑΙ για όσες προτάσεις συμφωνούν με το κείμενο και κάτω από το ΟΧΙ για όσες δε συμφωνούν.
- Τέλος, ζητά από τους μαθητές του να γράψουν ένα δοκίμιο έκτασης 250 λέξεων με τίτλο «Τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα του διαδικτύου».

1^ο φύλλο εργασίας

1. Θα διαβάσετε ένα άρθρο το οποίο περιέχει τις παρακάτω λέξεις. Πριν το διαβάσετε και σε συνεργασία με το συμμαθητή σας προσπαθήστε να μαντέψετε το θέμα του άρθρου.

Λέξεις:

- ηλεκτρονικό υποκατάστημα
- κωδικός πρόσβασης
- απάτες
- κυβερνοχώρος
- συναλλαγές

2. Σε συνεργασία με το συμμαθητή σας καταγράψτε:

- α) κάποιους από τους κινδύνους του διαδικτύου είτε από προσωπική σας εμπειρία είτε από ό,τι έχετε ακούσει

- β) τρόπους με τους οποίους μπορούμε να προφυλαχτούμε

2^ο φύλλο εργασίας

1. Θα διαβάσετε ένα άρθρο στο οποίο οι παράγραφοι έχουν μπει σε λάθος σειρά. Σε συνεργασία με το συμμαθητή σας βάλτε τις στη σωστή γράφοντας τον αντίστοιχο αριθμό στο διπλανό κουτάκι.

Τίτλος: «Έγκλημα στο Διαδίκτυο»	
	Εκεί τα δεδομένα υφίστανται επεξεργασία αυτόματα από άλλα προγράμματα, που όταν συναντούν λέξεις-κλειδιά, όπως «τράπεζα» στα αγγλικά, καταχωρίζουν ό,τι πληκτρολογηθεί τα επόμενα πέντε λεπτά σε ειδικά αρχεία. Ο δράστης δεν έχει παρά να δει αυτά τα αρχεία, ώστε να βγάλει το λαβράκι του: ένα λογαριασμό τράπεζας και τους κωδικούς για την _____ σε αυτόν. Από εκεί και πέρα μπορεί να κάνει ό,τι και ο νόμιμος κάτοχος του λογαριασμού, δηλαδή μεταφορές χρημάτων και αναλήψεις.
	Ο διευθυντής της υπηρεσίας δίωξης ηλεκτρονικού εγκλήματος δίνει μια συμβουλή σε όσους χρησιμοποιούν ηλεκτρονικές τραπεζικές συναλλαγές. Να μην ανοίγουν ηλεκτρονικά μηνύματα από άγνωστες πηγές και, αν έχουν μεγάλες συναλλαγές, να έχουν έναν υπολογιστή αφιερωμένο σε αυτή τη δουλειά, ο οποίος να μη _____ καθόλου μηνύματα. Για την υπόθεση αυτή, έχουν συλληφθεί ήδη δύο άντρες και δύο γυναίκες και αναζητούνται οι συνεργάτες τους στο εξωτερικό. Πώς, όμως, φτάνουν οι αστυνομικοί στους δράστες; Μέσω της διεύθυνσης διαδικτυακού πρωτοκόλλου που είναι μοναδική για κάθε υπολογιστή στο δίκτυο.
	Έτσι, οι δράστες, έχοντας την ασφάλεια της απόστασης, συνήθως από άλλες χώρες και καθισμένοι αναπαντικά μπροστά στις οθόνες τους, άδειασαν τραπεζικούς λογαριασμούς ή _____ αφελείς που δεν αντιλήφθηκαν πως οι οικονομικές συναλλαγές στο διαδίκτυο μπορεί να είναι εύκολες και γρήγορες, αλλά απαιτούν ιδιαίτερη προσοχή σε κανόνες ασφαλείας.
	Όπως μας είπαν από την υπηρεσία αυτή, όλες σχεδόν οι εγκληματικές πράξεις, εκτός από τους φόνους, έχουν _____ και στο διαδίκτυο. Άλλοθενείς απατεώνες, διεθνής αστυνομική συνεργασία, ένα κουβάρι χωρίς σύνορα. Εκατομμύρια ηλεκτρονικά μηνύματα ταξιδεύουν καθημερινά, κουβαλώντας ύποπτο περιεχόμενο.
	Όπως έντονα προειδοποιεί και η Ένωση Ελληνικών Τραπεζών στη δική της ιστοσελίδα, «η τράπεζα δεν σας ζητά ποτέ εμπιστευτικά προσωπικά δεδομένα, όπως όνομα χρήστη και κωδικό πρόσβασης ή αριθμούς λογαριασμών μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, ούτε σας στέλνει εμπιστευτικές πληροφορίες μέσω αυτού».
	Η εποχή που οι ληστές έμπαιναν με καραμπίνες στις τράπεζες φαίνεται πως παρέρχεται. Πρόσφατα, μέσω παραπλανητικών ηλεκτρονικών μηνυμάτων, κάποιιοι δοκίμασαν να μπουν και στο ηλεκτρονικό υποκατάστημα γνωστής τράπεζας. Οι πελάτες της έλαβαν παραπλανητικά μηνύματα με τα οποία τους ζητούσαν, _____ εκ μέρους της τράπεζας, να δώσουν τους κωδικούς πρόσβασης στους λογαριασμούς τους.
	Τέλος, μια νέα «μόδα» είναι οι οι απάτες μέσω δημοπρασιών. Στις ιστοσελίδες τους μπορεί ένας πωλητής να έχει πολύ καλό προφίλ, αλλά μετά να αποσπάσει χρήματα από _____, χωρίς να τους αποστείλει τα προϊόντα που αγόρασαν. Η υπηρεσία δίωξης συμβουλεύει να αγοράζουμε μόνο από γνωστές, δοκιμασμένες ιστοσελίδες, από τις οποίες γνωρίζουμε ότι κάποιος γνωστός μας έχει παραλάβει προϊόν. Ακόμη να χρησιμοποιούμε πιστωτικές κάρτες μιας χρήσεως, τις λεγόμενες κάρτες δώρου, ώστε το πολύ πολύ να χάσουμε την αξία τους και όχι το υπόλοιπο της κανονικής μας κάρτας. Τελικά, οι τρόποι που σκαρφίζονται οι απατεώνες για να μας αποσπάσουν χρήματα μέσω διαδικτύου γίνονται όλο και πιο ευφάνταστοι και αποτελεσματικοί. Γι' αυτό, προσοχή!
	Όμως, υπάρχουν και περιπτώσεις όπου η πρόσβαση στους τραπεζικούς λογαριασμούς γίνεται εν αγνοία του χρήστη. Μια τέτοια μέθοδο χρησιμοποίησε πρόσφατα σπείρα που χτυπούσε τραπεζικούς λογαριασμούς μέσω διαδικτύου, η οποία εντοπίστηκε και _____.

	Χρησιμοποίησαν μια πολύ επικίνδυνη μέθοδο που συνδυάζει υψηλή τεχνολογία και ελάχιστες δυνατότητες άμυνας από το χρήστη. Οι δράστες στέλνουν ηλεκτρονικό μήνυμα με δελεαστικό περιεχόμενο που κουβαλάει ένα «δούρειο ίππο», ένα προγραμματάκι που _____ στον υπολογιστή του χρήστη και μπορεί να εκτελέσει ανεπιθύμητες λειτουργίες. Μοιάζει με ιό, αλλά δεν καταστρέφει κάτι. Το συγκεκριμένο είδος καταγράφει κάθε πλήκτρο που πατάει ο χρήστης και στέλνει τα δεδομένα αυτά στον ηλεκτρονικό υπολογιστή του δράστη.
	Η υπηρεσία που ασχολείται με αυτού του είδους τα εγκλήματα λέγεται υπηρεσία δίωξης ηλεκτρονικού εγκλήματος και αποτελείται από μια ομάδα αστυνομικών διαφορετικών από τους άλλους. Έχουν μέσον όρο ηλικίας τα 26 χρόνια και οι δικές τους περιπολίες γίνονται στον κυβερνοχώρο. Το τμήμα τρέχει και δε φτάνει, καθώς πολλαπλασιάζονται με γεωμετρική πρόοδο οι υποθέσεις που το απασχολούν.

Λέξεις: 598 (Διασκευή άρθρου του Γ. Μπογιόπουλου, Κυριακάτικη Ελευθεροτυπία, Ένθετο «Εψιλον», 06-11-2005)

2. Κάντε μια γρήγορη ανάγνωση του κειμένου για να ελέγξετε αν αναφέρει όσα καταγράψατε στην άσκηση Α2.
3. Συμπληρώστε τα κενά του κειμένου επιλέγοντας τη σωστή λέξη ανάμεσα σε τέσσερις κάθε φορά.
 1. α) ανατίθεται β) διατίθεται γ) προτίθεται δ) υποτίθεται
 2. α) εξαπάτησαν β) καταπάτησαν γ) κατακράτησαν δ) παραπάτησαν
 3. α) διαρθρώθηκε β) αρθρώθηκε γ) καταστρώθηκε δ) εξαρθρώθηκε
 4. α) καθίσταται β) εγκαθίσταται γ) προΐσταται δ) παρίσταται
 5. α) μετάβαση β) ανάβαση γ) πρόσβαση δ) κατάβαση
 6. α) καταδέχεται β) παραδέχεται γ) δέχεται δ) ενδέχεται
 7. α) άπιστους β) παραδόπιστους γ) πιστούς δ) εύπιστους
4. Διαβάστε ξανά το κείμενο και σημειώστε ένα σταυρό κάτω από το **ΝΑΙ** για όσες προτάσεις συμφωνούν με το κείμενο και κάτω από το **ΟΧΙ** για όσες δε συμφωνούν.

	ΝΑΙ	ΟΧΙ
Οι δράστες του ηλεκτρονικού εγκλήματος μπορεί να βρίσκονται σε κάποια πολύ μακρινή χώρα.		
Σε κάποιες περιπτώσεις, οι τράπεζες ζητούν προσωπικά δεδομένα από τους πελάτες τους μέσω διαδικτύου.		
Ο «δούρειος ίππος» που στέλνουν οι δράστες μπορεί να αλλοιώσει τα αρχεία του υπολογιστή.		

Η υπηρεσία δίωξης ηλεκτρονικού εγκλήματος κάνει συχνές περιπολίες στους δρόμους της πόλης.		
Δεν υπάρχει εγκληματική πράξη μπορεί να μη μπορεί να γίνει από το διαδίκτυο.		
Η συμβουλή που δίνει ο διευθυντής της δίωξης ηλεκτρονικού εγκλήματος είναι να μην ανοίγουμε ποτέ ηλεκτρονικά μηνύματα.		
Ακόμα και πολύ καλά σχεδιασμένες ιστοσελίδες μπορεί να κρύβουν κινδύνους.		
Είναι προτιμότερο να χρησιμοποιούμε ιστοσελίδες από τις οποίες έχουν αγοράσει προϊόντα άνθρωποι που γνωρίζουμε.		

5. Γράψτε ένα δοκίμιο έκτασης 250 λέξεων με τίτλο «Τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα του διαδικτύου».

Λύσεις

Τίτλος: «Έγκλημα στο Διαδίκτυο»	
5	Εκεί τα δεδομένα υφίστανται επεξεργασία αυτόματα από άλλα προγράμματα, που όταν συναντούν λέξεις-κλειδιά, όπως «τράπεζα» στα αγγλικά, καταχωρίζουν ό,τι πληκτρολογηθεί τα επόμενα πέντε λεπτά σε ειδικά αρχεία. Ο δράστης δεν έχει παρά να δει αυτά τα αρχεία, ώστε να βγάλει το λαβράκι του: ένα λογαριασμό τράπεζας και τους κωδικούς για την _____ σε αυτόν. Από εκεί και πέρα μπορεί να κάνει ό,τι και ο νόμιμος κάτοχος του λογαριασμού, δηλαδή μεταφορές χρημάτων και αναλήψεις.
8	Ο διευθυντής της υπηρεσίας δίωξης ηλεκτρονικού εγκλήματος δίνει μια συμβουλή σε όσους χρησιμοποιούν ηλεκτρονικές τραπεζικές συναλλαγές. Να μην ανοίγουν ηλεκτρονικά μηνύματα από άγνωστες πηγές και, αν έχουν μεγάλες συναλλαγές, να έχουν έναν υπολογιστή αφιερωμένο σε αυτή τη δουλειά, ο οποίος να μη _____ καθόλου μηνύματα. Για την υπόθεση αυτή, έχουν συλληφθεί ήδη δύο άντρες και δύο γυναίκες και αναζητούνται οι συνεργάτες τους στο εξωτερικό. Πώς, όμως, φτάνουν οι αστυνομικοί στους δράστες; Μέσω της διεύθυνσης διαδικτυακού πρωτοκόλλου που είναι μοναδική για κάθε υπολογιστή στο δίκτυο.
2	Έτσι, οι δράστες, έχοντας την ασφάλεια της απόστασης, συνήθως από άλλες χώρες και καθισμένοι αναπαυτικά μπροστά στις οθόνες τους, άδειασαν τραπεζικούς λογαριασμούς ή _____ αφελείς που δεν αντιλήφθηκαν πως οι οικονομικές συναλλαγές στο διαδίκτυο μπορεί να είναι εύκολες και γρήγορες, αλλά απαιτούν ιδιαίτερη προσοχή σε κανόνες ασφαλείας.
7	Όπως μας είπαν από την υπηρεσία αυτή, όλες σχεδόν οι εγκληματικές πράξεις, εκτός από τους φόνους, έχουν _____ και στο διαδίκτυο. Αλλοεθνείς απατεώνες, διεθνής αστυνομική συνεργασία, ένα κουβάρι χωρίς σύνορα. Εκατομμύρια ηλεκτρονικά μηνύματα ταξιδεύουν καθημερινά, κουβαλώντας ύποπτο περιεχόμενο.
3	Όπως έντονα προειδοποιεί και η Ένωση Ελληνικών Τραπεζών στη δική της ιστοσελίδα, «η τράπεζα δεν σας ζητά ποτέ εμπιστευτικά προσωπικά δεδομένα, όπως όνομα χρήστη και κωδικό πρόσβασης ή αριθμούς λογαριασμών μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, ούτε σας στέλνει εμπιστευτικές πληροφορίες μέσω αυτού».
1	Η εποχή που οι ληστές έμπαιναν με καραμπίνες στις τράπεζες φαίνεται πως παρέρχεται. Πρόσφατα, μέσω παραπλανητικών ηλεκτρονικών μηνυμάτων, κάποιιοι δοκίμασαν να μπουν και στο ηλεκτρονικό υποκατάστημα γνωστής τράπεζας. Οι πελάτες της έλαβαν παραπλανητικά μηνύματα με τα οποία τους ζητούσαν, _____ εκ μέρους της τράπεζας, να δώσουν τους κωδικούς πρόσβασης στους λογαριασμούς τους.
9	Τέλος, μια νέα «μόδα» είναι οι οι απάτες μέσω δημοπρασιών. Στις ιστοσελίδες τους μπορεί ένας πωλητής να έχει πολύ καλό προφίλ, αλλά μετά να αποσπάσει χρήματα από _____, χωρίς να τους αποστείλει τα προϊόντα που αγόρασαν. Η υπηρεσία δίωξης συμβουλεύει να αγοράζουμε μόνο από γνωστές, δοκιμασμένες ιστοσελίδες, από τις οποίες γνωρίζουμε ότι κάποιος γνωστός μας έχει παραλάβει προϊόν. Ακόμη να χρησιμοποιούμε πιστωτικές κάρτες μιας χρήσεως, τις λεγόμενες κάρτες δώρου, ώστε το πολύ πολύ να χάσουμε την αξία τους και όχι το υπόλοιπο της κανονικής μας κάρτας. Τελικά, οι τρόποι που σκαρφίζονται οι απατεώνες για να μας αποσπάσουν χρήματα μέσω διαδικτύου γίνονται όλο και πιο ευφάνταστοι και αποτελεσματικοί. Γι' αυτό, προσοχή!
4	Όμως, υπάρχουν και περιπτώσεις όπου η πρόσβαση στους τραπεζικούς λογαριασμούς γίνεται εν αγνοία του χρήστη. Μια τέτοια μέθοδο χρησιμοποίησε πρόσφατα σπείρα που χτυπούσε τραπεζικούς λογαριασμούς μέσω διαδικτύου, η οποία εντοπίστηκε και _____ . Χρησιμοποίησαν μια πολύ επικίνδυνη μέθοδο που συνδυάζει υψηλή τεχνολογία και ελάχιστες δυνατότητες άμυνας από το χρήστη. Οι δράστες στέλνουν ηλεκτρονικό μήνυμα με δελεαστικό περιεχόμενο που κουβαλάει ένα «δούρειο ίππο», ένα προγραμματάκι που _____ στον

	υπολογιστή του χρήστη και μπορεί να εκτελέσει ανεπιθύμητες λειτουργίες. Μοιάζει με ιό, αλλά δεν καταστρέφει κάτι. Το συγκεκριμένο είδος καταγράφει κάθε πλήκτρο που πατάει ο χρήστης και στέλνει τα δεδομένα αυτά στον ηλεκτρονικό υπολογιστή του δράστη.
6	Η υπηρεσία που ασχολείται με αυτού του είδους τα εγκλήματα λέγεται υπηρεσία δίωξης ηλεκτρονικού εγκλήματος και αποτελείται από μια ομάδα αστυνομικών διαφορετικών από τους άλλους. Έχουν μέσον όρο ηλικίας τα 26 χρόνια και οι δικές τους περιπολίες γίνονται στον κυβερνοχώρο. Το τμήμα τρέχει και δε φτάνει, καθώς πολλαπλασιάζονται με γεωμετρική πρόοδο οι υποθέσεις που το απασχολούν.

	ΝΑΙ	ΟΧΙ
Οι δράστες του ηλεκτρονικού εγκλήματος μπορεί να βρίσκονται σε κάποια πολύ μακρινή χώρα.	+	
Σε κάποιες περιπτώσεις, οι τράπεζες ζητούν προσωπικά δεδομένα από τους πελάτες τους μέσω διαδικτύου.		+
Ο «δούρειος ίππος» που στέλνουν οι δράστες μπορεί να αλλοιώσει τα αρχεία του υπολογιστή.		+
Η υπηρεσία δίωξης ηλεκτρονικού εγκλήματος κάνει συχνές περιπολίες στους δρόμους της πόλης.		+
Δεν υπάρχει εγκληματική πράξη μπορεί να μη μπορεί να γίνει από το διαδίκτυο.		+
Η συμβουλή που δίνει ο διευθυντής της δίωξης ηλεκτρονικού εγκλήματος είναι να μην ανοίγουμε ποτέ ηλεκτρονικά μηνύματα.		+
Ακόμα και πολύ καλά σχεδιασμένες ιστοσελίδες μπορεί να κρύβουν κινδύνους.	+	
Είναι προτιμότερο να χρησιμοποιούμε ιστοσελίδες από τις οποίες έχουν αγοράσει προϊόντα άνθρωποι που γνωρίζουμε.	+	

Έγκλημα στο Διαδίκτυο

Η εποχή που οι ληστές έμπαιναν με καραμπίνες στις τράπεζες φαίνεται πως παρέρχεται. Πρόσφατα, μέσω παραπλανητικών ηλεκτρονικών μηνυμάτων, κάποιοι δοκίμασαν να μπουν και στο ηλεκτρονικό υποκατάστημα γνωστής τράπεζας. Οι πελάτες της έλαβαν παραπλανητικά μηνύματα με τα οποία τους ζητούσαν, (1) _____ εκ μέρους της τράπεζας, να δώσουν τους κωδικούς πρόσβασης στους λογαριασμούς τους.

Έτσι, οι δράστες, έχοντας την ασφάλεια της απόστασης, συνήθως από άλλες χώρες και καθισμένοι αναπαυτικά μπροστά στις οθόνες τους, άδειασαν τραπεζικούς λογαριασμούς ή (2) _____ αφελείς που δεν αντιλήφθηκαν πως οι οικονομικές συναλλαγές στο διαδίκτυο μπορεί να είναι εύκολες και γρήγορες, αλλά απαιτούν ιδιαίτερη προσοχή σε κανόνες ασφαλείας.

Όπως έντονα προειδοποιεί και η Ένωση Ελληνικών Τραπεζών στη δική της ιστοσελίδα, «η τράπεζα δεν σας ζητά ποτέ εμπιστευτικά προσωπικά δεδομένα, όπως όνομα χρήστη και κωδικό πρόσβασης ή αριθμούς λογαριασμών μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, ούτε σας στέλνει εμπιστευτικές πληροφορίες μέσω αυτού».

Όμως, υπάρχουν και περιπτώσεις όπου η πρόσβαση στους τραπεζικούς λογαριασμούς γίνεται εν αγνοία του χρήστη. Μια τέτοια μέθοδο χρησιμοποίησε πρόσφατα σπείρα που χτυπούσε τραπεζικούς λογαριασμούς μέσω διαδικτύου, η οποία εντοπίστηκε και (3) _____. Χρησιμοποίησαν μια πολύ επικίνδυνη μέθοδο που συνδυάζει υψηλή τεχνολογία και ελάχιστες δυνατότητες άμυνας από το χρήστη. Οι δράστες στέλνουν ηλεκτρονικό μήνυμα με δελεαστικό περιεχόμενο που κουβαλάει ένα «δούρειο ίππο», ένα προγραμματάκι που (4) _____ στον υπολογιστή του χρήστη και μπορεί να εκτελέσει ανεπιθύμητες λειτουργίες. Μοιάζει με ιό, αλλά δεν καταστρέφει κάτι. Το συγκεκριμένο είδος καταγράφει κάθε πλήκτρο που πατάει ο χρήστης και στέλνει τα δεδομένα αυτά στον ηλεκτρονικό υπολογιστή του δράστη.

Εκεί τα δεδομένα υφίστανται επεξεργασία αυτόματα από άλλα προγράμματα, που όταν συναντούν λέξεις-κλειδιά, όπως «τράπεζα» στα αγγλικά, καταχωρίζουν ό,τι πληκτρολογηθεί τα επόμενα πέντε λεπτά σε ειδικά αρχεία. Ο δράστης δεν έχει παρά να δει αυτά τα αρχεία, ώστε να βγάλει το λαβράκι του: ένα λογαριασμό τράπεζας και τους κωδικούς για την (5) _____ σε αυτόν. Από εκεί και πέρα μπορεί να κάνει ό,τι και ο νόμιμος κάτοχος του λογαριασμού, δηλαδή μεταφορές χρημάτων και αναλήψεις.

Η υπηρεσία που ασχολείται με αυτού του είδους τα εγκλήματα λέγεται υπηρεσία δίωξης ηλεκτρονικού εγκλήματος και αποτελείται από μια ομάδα αστυνομικών διαφορετικών από τους άλλους. Έχουν μέσον όρο ηλικίας τα 26 χρόνια και οι δικές τους περιπολίες γίνονται στον κυβερνοχώρο. Το τμήμα τρέχει και δε φτάνει, καθώς πολλαπλασιάζονται με γεωμετρική πρόοδο οι υποθέσεις που το απασχολούν.

Όπως μας είπαν από την υπηρεσία αυτή, όλες σχεδόν οι εγκληματικές πράξεις, εκτός από τους φόνους, έχουν (6) _____ και στο διαδίκτυο. Αλλοεθνείς απατεώνες, διεθνής αστυνομική συνεργασία, ένα κουβάρι χωρίς σύνορα. Εκατομμύρια ηλεκτρονικά μηνύματα ταξιδεύουν καθημερινά, κουβαλώντας ύποπτο περιεχόμενο.

Ο διευθυντής της υπηρεσίας δίωξης ηλεκτρονικού εγκλήματος δίνει μια συμβουλή σε όσους χρησιμοποιούν ηλεκτρονικές τραπεζικές συναλλαγές. Να μην ανοίγουν ηλεκτρονικά μηνύματα από άγνωστες πηγές και, αν έχουν μεγάλες συναλλαγές, να έχουν έναν υπολογιστή αφιερωμένο σε αυτή τη δουλειά, ο οποίος να μη (7) _____ καθόλου μηνύματα. Για την υπόθεση αυτή, έχουν συλληφθεί

ήδη δύο άντρες και δύο γυναίκες και αναζητούνται οι συνεργάτες τους στο εξωτερικό. Πώς, όμως, φτάνουν οι αστυνομικοί στους δράστες; Μέσω της διεύθυνσης διαδικτυακού πρωτοκόλλου που είναι μοναδική για κάθε υπολογιστή στο δίκτυο.

Τέλος, μια νέα «μόδα» είναι οι απάτες μέσω δημοπρασιών. Στις ιστοσελίδες τους μπορεί ένας πωλητής να έχει πολύ καλό προφίλ, αλλά μετά να αποσπάσει χρήματα από (8) _____, χωρίς να τους αποστείλει τα προϊόντα που αγόρασαν. Η υπηρεσία δίωξης συμβουλεύει να αγοράζουμε μόνο από γνωστές, δοκιμασμένες ιστοσελίδες, από τις οποίες γνωρίζουμε ότι κάποιος γνωστός μας έχει παραλάβει προϊόν. Ακόμη να χρησιμοποιούμε πιστωτικές κάρτες μιας χρήσεως, τις λεγόμενες κάρτες δώρου, ώστε το πολύ πολύ να χάσουμε την αξία τους και όχι το υπόλοιπο της κανονικής μας κάρτας. Τελικά, οι τρόποι που σκαρφίζονται οι απατεώνες για να μας αποσπάσουν χρήματα μέσω διαδικτύου γίνονται όλο και πιο ευφάνταστοι και αποτελεσματικοί. Γι' αυτό, προσοχή!

Λέξεις: 598

Διασκευή άρθρου του Γ. Μπογιόπουλου, Κυριακάτικη Ελευθεροτυπία, Ένθετο «Εψίλον», 06-11-2005

γ) Τρίτη διδακτική πρόταση

Τίτλος: «Παρουσιάσεις βιβλίων»

Ενδεικτική διάρκεια:	1 διδακτική ώρα
Ομάδα-στόχος:	μαθητές τέταρτου επιπέδου άνω των 16 ετών
Διδακτικός στόχος:	Κατανόηση κειμένου βιβλιοπαρουσίασης
Στρατηγικές:	καταιγισμός ιδεών, πρόβλεψη, γρήγορη ανάγνωση, συνεργασία μεταξύ μαθητών, ενεργοποίηση προϋπάρχουσας γνώσης, εστίαση της προσοχής για τον εντοπισμό συγκεκριμένων πληροφοριών, αναγνώριση των δομικών στοιχείων του λόγου, χρήση συμφραζομένων για την εξαγωγή νοήματος, χρήση πηγών
Ενσωμάτωση δεξιοτήτων:	κατανόηση και παραγωγή γραπτού λόγου, παραγωγή και κατανόηση προφορικού λόγου
Υλικό:	2 φύλλα εργασίας

Πορεία διδασκαλίας:

- Ο καθηγητής ξεκινά το μάθημα γράφοντας στον πίνακα κάποιες φράσεις από το κείμενο που πρόκειται να διδάξει και ζητά από τους μαθητές του να μαντέψουν το είδος του κειμένου. Οι μαθητές λένε διάφορες ιδέες που έχουν (**Καταιγισμός ιδεών**) και ο καθηγητής τις σημειώνει σύντομα στον πίνακα. Στη συνέχεια, τους παρουσιάζει το 2^ο φύλλο εργασίας και τους ζητά με μια πρώτη ματιά (**Γρήγορη ανάγνωση**) να του πουν τι αφορούν τα κείμενα αυτά και πού μπορούν να τα συναντήσουν. Στη συνέχεια, ζητά από τους μαθητές να καταγράψουν μαζί με κάποιον συμμαθητή τους (**Συνεργασία**) όσα περισσότερα είδη βιβλίων μπορούν να θυμηθούν και ο καθηγητής τα γράφει στον πίνακα (π.χ. περιπέτειες, αστυνομικά μυθιστορήματα, επιστημονικής φαντασίας, ιστορικά, κ.ά.). Οι μαθητές μπορούν να αναφέρουν στην τάξη κάποιους τίτλους βιβλίων που έχουν διαβάσει από το κάθε είδος (**Ενεργοποίηση προϋπάρχουσας γνώσης**).
- Ο καθηγητής εξηγεί στους μαθητές τι πρέπει να κάνουν στην άσκηση. Οι μαθητές ασχολούνται μόνοι τους με την αντιστοίχιση των κειμένων εστιάζοντας την προσοχή τους τόσο στο περιεχόμενο των κειμένων (**Εστίαση της προσοχής για τον εντοπισμό συγκεκριμένων πληροφοριών**) όσο και

στα δομικά στοιχεία τους (**Αναγνώριση των δομικών στοιχείων του γραπτού λόγου**) για να μπορέσουν να ολοκληρώσουν με επιτυχία την αντιστοίχιση. Τα κείμενα είναι αυθεντικά και κατά συνέπεια περιέχουν αρκετά δύσκολο λεξιλόγιο ακόμα και για το επίπεδο αυτό. Οι μαθητές μπορούν είτε να συμπεράνουν το νόημα κάποιων λέξεων από τα συμφραζόμενα (**Αξιοποίηση συμφραζομένων για την κατανόηση του νοήματος**), είτε να χρησιμοποιήσουν λεξικό (**Χρήση πηγών**) είτε να βοηθηθούν από τον καθηγητή ο οποίος μπορεί να τους δώσει συνώνυμα των πολύ δύσκολων λέξεων όπως *εξιχνιάζω=βρίσκω τη λύση σε ή επικυρήσσω=δίνω αμοιβή*.

- Τέλος, ο καθηγητής αναθέτει στους μαθητές του να περιγράψουν με παρόμοιο τρόπο πέντε βιβλία που έχουν διαβάσει και να τα παρουσιάσουν προφορικά στην τάξη.

1^ο φύλλο εργασίας

Διαβάστε τις παρακάτω φράσεις και σε συνεργασία με τον συμμαθητή σας σκεφτείτε σε τι είδους κείμενα μπορεί να τις δείτε:

- Ύποπτοι είναι ένα σωρό άνθρωποι...
- Ο ήρωας επισκέπτεται...
- Κάπου στο μακρινό μέλλον...
- Δύο γάλλοι αιγυπτιολόγοι...
- Χωρίς να προσφέρουν έτοιμες συνταγές...
- Η πληροφορία και η πειρατεία απέκτησαν νέο νόημα...
- Η κατανόηση των μηνυμάτων που εκπέμπουν...

2^ο φύλλο εργασίας

Δραστηριότητα

Διαβάστε επτά σύντομες παρουσιάσεις βιβλίων που κόψατε από μια εφημερίδα. Όμως κατά λάθος τις κόψατε στη μέση. Προσπαθείτε να ταιριάζετε τα κείμενα από τον πρώτο πίνακα με τα κείμενα από τον δεύτερο σημειώνοντας δίπλα στον κάθε αριθμό του πρώτου πίνακα το γράμμα που ταιριάζει από τον δεύτερο.

Κείμενο

1^{ος} πίνακας

1 – Α Παράδειγμα	2 -	3 -	4 -	5 -	6 -	7 -
Έγκλημα στο Da Capo <i>Γιώργος Λακόπουλος</i> Στο Κολωνάκι, σε γνωστό στέκι πολιτικών και καλλιτεχνών, βρίσκεται δολοφονημένος ο υπουργός Εθνικής Οικονομίας ο οποίος ερευνά το παλιό σκάνδαλο του Χρηματιστηρίου. Ποιος τον σκότωσε και γιατί;	Το επικηρυγμένο πρόβλημα <i>Αργύρης Παυλιώτης</i> Άλλο ένα μυθιστόρημα θεσσαλονικιού συγγραφέα με χώρο δράσης τη Νύμφω του Θερμαϊκού. Είναι μια περιπέτεια του Ανδρέα Αναγνώστου, γνωστού ποινικολόγου της, ο οποίος εξιχνιάζει σκοτεινά εγκλήματα. Ο ήρωας επισκέπτεται μια πελάτισσα που του αναθέτει να βρει τον Λουκά Αθανασίου, φοιτητή Μαθηματικών στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο.	Γκλομπάλια <i>Ζαν-Κριστόφ Ρουφέν</i> Κάπου στο μακρινό μέλλον η μόνη χώρα στον πλανήτη Γη είναι η Γκλομπάλια, κλεισμένη μέσα σε μια τεράστια γυάλινη σφαίρα. Οι άνθρωποι ζουν πολλά χρόνια ευτυχισμένοι απολαμβάνοντας μια αφθονία από προϊόντα.	Ακενατόν, ο καταραμένος θεός <i>Ζιλμπερ Σινουέ</i> Δύο γάλλοι αιγυπτιολόγοι ανακαλύπτουν την αλληλογραφία δύο προσώπων που έζησαν στην αυλή του Ακενατόν. Μέσα από εκεί θα προσπαθήσουν να αποκρυπτογραφήσουν το αίνιγμα του καταραμένου θεού.	Αναστατωμένοι έφηβοι... Αναστατωμένοι γονείς <i>Ντανιέλ Μαρσελί – Γκυμμέ ντε Λα Μπορί</i> Χωρίς να προσφέρουν έτοιμες συνταγές, οι συγγραφείς παρουσιάζουν παραδείγματα, πρακτικές και εύχρηστες λύσεις σε προβλήματα όπως: Να αντιδρούμε όταν τον βλέπουμε να καβαλάει το μηχανάκι χωρίς το κράνος του; και αν αυτός καπνίζει, τι πρέπει να κάνουμε;	Ένα μανιφέστο των χάκερ <i>McKenzie Wark</i> Η πληροφορία και η πειρατεία απέκτησαν νέο νόημα στην εποχή μας. Οι «χάκερ» θεωρούνται ικανοί «κλέφτες», αλλά από τη δική τους οπτική τα πράγματα είναι ακριβώς αντίθετα. Η «ηθική» των χάκερ απλώς «έχει έρθει αντιμέτωπη με τις δυνάμεις της εμπορευματοποιημένης εκπαίδευσης και επικοινωνίας».	Τα μηνύματα της τέχνης <i>Laurie Schneider Adams</i> Η κατανόηση των μηνυμάτων που εκπέμπουν οι εικόνες έχει σημασία όχι μόνο για να τις απολαύσει κάποιος, αλλά και για να αποκωδικοποιήσει τις προθέσεις πίσω από κάθε έργο.

2^{ος} πίνακας

Α	Β	Γ	Δ	Ε	ΣΤ	Ζ
<p>Υποπτοι είναι ένα σωρό άνθρωποι: υπουργοί, βουλευτές, κομματικά στελέχη, επιχειρηματίες, παράγοντες του δημόσιου βίου. Αλλά και δημοσιογράφοι, οι οποίοι προσπαθούν να ξεδιαλύνουν ένα μυστηριώδες κουβάρι συμφερόντων, σκοτεινών δραστηριοτήτων, διαπλοκής και συμβιβασμών. Πρόκειται για πολιτικό θρίλερ με ήρωες άτομα υπεράνω υποψίας.</p>	<p>Ένας ύπουλος εχθρός όμως απειλεί την ιδανική αυτή κοινωνία: η τρομοκρατία. Ο Μπάικαλ, θέλοντας να γνωρίσει τις περιοχές «εκτός ζώνης», θα περιπλανηθεί με την αγαπημένη του Κέιτ σε έναν κόσμο αφιλόξενο, γεμάτο εκπλήξεις που θα τους απειλήσει με αφανισμό, καθώς οι αρχές της Γκλομπάλια τους έχουν στήσει θανάσιμη παγίδα.</p>	<p>Και αν εκείνη γυρίζει σπίτι ό,τι ώρα της κατέβει; Και ως ποια ηλικία πρέπει να τους βοηθούμε στο διάβασμα; Τελικά, πρόκειται για σοβαρή ασθένεια;</p>	<p>Η εξαφάνισή του συνδέεται με ένα από τα άλυτα προβλήματα, τις εξισώσεις Navier-Stocks, που η λύση του έχει επικυρωθεί με το ποσό του ενός εκατομμυρίου δολαρίων. Δράση, μυστήριο και μαθηματικά.</p>	<p>Σε 130 αντίγραφα σημαντικών έργων τέχνης, η συγγραφέας δίνει τις διάφορες θεωρητικές προσεγγίσεις που ισχύουν και στη σύγχρονη προώθηση της οικονομικής δραστηριότητας με τη διαφήμιση, τις συσκευασίες, τη διαρρύθμιση των επαγγελματικών χώρων.</p>	<p>Ποιος ήταν αλήθεια; Οραματιστής και εφευρέτης του μονοθεϊσμού ή απλά ένας παράφρων; Έπεσε πράγματι θύμα δολοφονίας; Και ήταν όντως έρμαιο της συζύγου του, Νεφερτίτης; Βασιζόμενος σε πρόσφατες μελέτες ο συγγραφέας ακολουθεί αστυνομικά μοτίβα στην προσπάθειά του να αναστήσει μια από τις πιο αμφιλεγόμενες προσωπικότητες της αρχαίας Αιγύπτου.</p>	<p>Από το βιβλίο αντιγράφουμε: «Η εκπαίδευση είναι σκλαβιά» και «Η πληροφορία θέλει να είναι ελεύθερη, αλλά βρίσκεται παντού αλυσοδεμένη».</p>

Από άρθρα της εφημερίδας «Καθημερινή», 9 Ιουλίου 2006, σελ. 6, 11, 12

Λύσεις

1-A

2-Δ

3-B

4-ΣΤ

5-Γ

6-Z

7-E